

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Možnosti využití podpory Evropské unie pro malé a střední podniky
v Moravskoslezském kraji

Possibilities to Use the Support of the European Union for Small and Medium-sized
Enterprises in the Moravian- Silesian Region

Student: Patrik Šimíček

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lukáš Melecký, Ph.D.

Ostrava 2016

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání bakalářské práce

Student: **Patrik Šimíček**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6210R004 Eurospráva

Téma: **Možnosti využití podpory Evropské unie pro malé a střední podniky
v Moravskoslezském kraji**
**Possibilities to Use the Support of the European Union for Small
and Medium-sized Enterprises in the Moravian-Silesian Region**

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretická východiska podpory podnikání a projektového řízení v EU a ČR
 3. Charakteristika vybraných dotačních titulů podpory podnikání EU v Moravskoslezském kraji
 4. Evaluae a využití vybraných dotačních titulů podpory malých a středních podniků v Moravskoslezském kraji v programovém období 2007–2013
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

SVOZILOVÁ, Alena. *Projektový management*. 2. vyd. Praha: Grada, 2011. 392 s.
ISBN 978-80-247-3611-2.

ŠÍŠKOVÁ, Naděžda a kolektiv. *Evropské právo 2. Jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer, 2012.
263 s. ISBN 978-80-7357-949-4.

VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ. *Podnikání malé a střední firmy*. 3. vyd. Praha: Grada, 2012. 332 s.
ISBN 978-80-247-4520-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Lukáš Melecký, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 06.05.2016

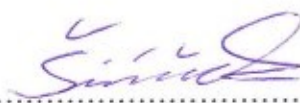
Ing. Boris Navrátil, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracoval samostatně. Přílohy č. 3 a 4, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnil.

V Ostravě dne 6. května 2016

.....

Patrik Šimíček

Rád bych touto cestou vyjádřil poděkování panu Ing. Lukáši Meleckému, Ph.D., za jeho cenné rady, připomínky a vstřícnost při konzultacích a vedení mé bakalářské práce.

Obsah

1 Úvod.....	5
2 Teoretická východiska podpory podnikání a projektového řízení v EU a ČR.....	7
2.1 Východiska malého a středního podnikání	7
2.1.1 Základní terminologie v oblasti malého a středního podnikání	8
2.1.2 Význam sektoru malých a středních podniků	10
2.2 Podnikání malých a středních podniků v Evropské unii	11
2.2.1 Charakteristika podnikatelského prostředí Evropské unie	11
2.2.2 Legislativní rámec podpory malých a středních podniků v Evropské unii	12
2.2.3 Politika podpory malých a středních podniků v Evropské unii.....	15
2.3 Podnikání malých a středních podniků v České republice.....	18
2.2.1 Charakteristika podnikatelského prostředí v České republice	18
2.3.2 Legislativní rámec podpory malých a středních podniků v České republice.....	19
2.3.3 Politika podpory malých a středních podniků v České republice	21
2.4 Základní terminologie projektové řízení	23
2.4.1 Základní terminologie projektového managementu.....	24
2.4.2 Specifika projektového řízení v oblasti podpory podnikání.....	26
2.4.3 Vybrané metodické prvky projektového řízení v rámci projektové podpory malých a středních podniků	27
3 Charakteristika vybraných dotačních titulů podpory podnikání EU v Moravskoslezském kraji.....	33
3.1 Rámec strukturální pomoci EU v ČR.....	33
3.1.1 Způsobilost území pro alokaci podpory v rámci regionální politiky EU	33
3.1.2 Charakteristika a cíle regionální politiky EU v programovacím období 2007–2013	35
3.1.3 Charakteristika a cíle regionální politiky EU v programovém období 2014–2020	39

3.2 Vybrané dotační tituly podpory podnikání EU v Moravskoslezském kraji v období 2007–2013	41
3.2.1 Operační program Podnikání a inovace	41
3.2.2 Regionální operační program NUTS 2 Moravskoslezsko	43
3.3 Vybrané dotační tituly podpory podnikání EU v Moravskoslezském kraji v období 2014–2020	44
3.3.1 Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	44
3.3.2 Integrovaný regionální operační program	46
4 Evaluace a využití vybraných dotačních titulů podpory malých a středních podniků v Moravskoslezském kraji v programovém období 2007–2013	48
4.1 Teoretická východiska evaluace strukturální pomoci EU v ČR	48
4.1.1 Charakteristika procesu čerpání finančních prostředků z fondů EU	48
4.1.2 Finanční pokrok realizace strukturální pomoci EU a typologie finančních toků	50
4.1.3 Věcný pokrok realizace strukturální pomoci EU v ČR a typologie indikátorů	53
4.2 Evaluace finančního a věcného pokroku Operačního programu Podnikání a inovace ..	57
4.3 Evaluace finančního a věcného pokroku Regionálního operačního programu NUTS 2 Moravskoslezsko	62
5 Závěr	68
Seznam použité literatury	69
Seznam zkratk	74
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

Malé a střední podniky představují významnou a nezastupitelnou ekonomickou a sociální úlohu na celoevropské i národní úrovni. Tato významná a důležitá pozice je dána především početným zastoupením malých a středních podniků v podnikatelském prostředí a dále jejich velkým podílem na zajišťování potřebné konkurenceschopnosti, sociální stability, tvorby nových pracovních míst a inovací. Podpora malých a středních podniků se vyskytuje v různých formách, které jsou zakotveny ve strukturách Evropské unie a České republiky. Pro Českou republiku představují důležitou formu podpory malých a středních podniků zejména finanční prostředky z evropských strukturálních a investičních fondů. Rozvojem a podporou podnikatelského sektoru se zabývají především operační programy zaměřené na oblast podnikání, jako byl Operační program Podnikání a inovace v programovacím období 2007–2013 nebo Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost v programovém období 2014–2020. Dále také jednotlivé Regionální operační programy, které se soustředily v programovacím období 2007–2013 na rozvoj podnikatelského sektoru v osmi regionech soudržnosti České republiky a prostřednictvím kterých mohou drobní podnikatelé realizovat své projekty. Podpora podnikání byla dílčím způsobem také přenesena do podoby současného Integrovaného regionálního operačního programu pro programové období 2014–2020.

Hlavním *cílem* bakalářské práce je evaluace vybraných dotačních titulů podpory malého a středního podnikání v Moravskoslezském kraji v programovacím období 2007–2013, kterými jsou Operační program Podnikání a inovace a Regionální operační program NUTS 2 Moravskoslezsko. Využití evropských prostředků je vyhodnoceno prostřednictvím analýzy finančního a věcného pokroku realizace strukturální pomoci EU těchto dvou operačních programů.

Z hlediska struktury je bakalářská práce rozdělena do pěti kapitol. Obsahovou částí bakalářské práce se zabývá druhá, třetí a čtvrtá kapitola. První kapitola je věnována úvodu a poslední kapitolou je závěr. Druhá kapitola charakterizuje teoretická východiska podpory podnikání a terminologii projektového řízení v podmínkách Evropské unie a České republiky. První část kapitoly je věnována vymezení malého a středního podnikání, kde je popsána základní terminologie, legislativa, význam a rozdělení sektoru malého a středního podnikání na úrovni Evropské unie a České republiky. Druhá část kapitoly je poté věnována vymezení projektového řízení, kde je uvedena základní terminologie, specifika v sektoru malého a středního podnikání a také vybrané metodické prvky, které se uplatňují v rámci projektového řízení

v podnikatelském prostředí. Následující třetí kapitola je věnována charakteristice vybraných dotačních titulů podpory podnikání Evropské unie v Moravskoslezském kraji. V první části kapitoly je charakterizován rámec strukturální pomoci Evropské unie v České republice a cíle regionální politiky Evropské unie v programových obdobích 2007–2013 a 2014–2020. V druhé části jsou podrobněji charakterizovány vybrané operační programy realizované v Moravskoslezském kraji z hlediska cíle, oblasti podpory a finančního rámce. Obsahem čtvrté kapitoly je evaluace využití již zmíněných vybraných operačních programů v Moravskoslezském kraji v programovacím období 2007–2013. První část kapitoly je věnována teoretickým východiskům evaluace strukturální pomoci Evropské unie v České republice. Je zde uvedena charakteristika procesu čerpání finančních prostředků z fondů EU, dále charakteristika finančního a věcného pokroku realizace strukturální pomoci Evropské unie v České republice. Druhá část kapitoly je poté věnována analýze a evaluaci finančního a věcného pokroku daných operačních programů v programovacím období 2007-2013.

Pro tvorbu bakalářské práce bylo využito zejména českých literárních zdrojů. Práce je vytvořena na základě aktuálních a kvalitních zdrojů. Použité informace vychází z odborné literatury, elektronických dokumentů, statistik a internetových zdrojů. Za nejdůležitější zdroje lze považovat zejména Monitorovací zprávu Ministerstva pro místní rozvoj, Výroční zprávu Operačního programu Podnikání a inovace za rok 2014 a Výroční zprávu o provádění Regionálního operačního programu NUTS 2 Moravskoslezsko za rok 2014.

2 Teoretická východiska podpory podnikání a projektového řízení v EU a ČR

Podnikání z pohledu malých a středních podniků (MSP) představuje důležitou a nezastupitelnou ekonomickou roli v každém státě. Malé a střední podniky představují v současné době hnací sílu hospodářského růstu, tvorby pracovních míst a inovací. Na tuto důležitou roli poukazuje i fakt, že počet malých a středních podniků vyskytujících se v *Evropské unii* (EU) tvoří i více než 99 % celkového počtu podniků.¹ Je tak logické, že podpora malého a středního podnikání je v zájmu každé demokratické vlády různých států světa, především pak států EU, kde přináší řadu výhod při začleňování nových MSP a chodu stávajících MSP. Podpora pocházející z dotací EU nebo státních rozpočtů je ve většině případů zprostředkovávána příslušnými fondy. Tyto fondy jsou spravovány zejména polovládními organizacemi nebo také soukromými firmami. Přímý zásah státu prostřednictvím ministerstev a vládních institucí však není výjimkou.²

Co se týče významu pro Českou republiku (ČR), tak podnikání MSP má mimořádně velký přínos, jelikož podniky této velikosti jsou stále důležitějším faktorem v rozvoji měst, regionů a v neposlední řadě také obcí.³ Při těchto rozvojových aktivitách dochází k přípravám a tvorbě řady nových a důležitých projektů.

2.1 Východiska malého a středního podnikání

Malé a střední podniky představují nezastupitelnou ekonomickou roli každého státu. Pro pochopení sektoru malého a středního podnikání je tedy důležité vysvětlit význam tří charakteristických a klíčových pojmů, kterými jsou podnikání, podnikatel a podnik.

¹ VOJÍK, Vladimír. *Specifika podnikání malých a středních podniků v tuzemsku a zahraničí*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-534-2.

² VOJÍK, Vladimír. *Podnikání malých a středních podniků na jednotném trhu EU*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. 264 s. ISBN 978-80-7357-467-3.

³ VOJÍK, Vladimír, ref. 1.

2.1.1 Základní terminologie v oblasti malého a středního podnikání

Významem termínu **podnikání** dle *Obchodního zákoníku*⁴ se rozumí soustavná činnost, která je prováděna podnikatelem samostatně pod vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.

Podnikání se v řadě definic vyznačuje vnímáním nových ekonomických příležitostí a následným zaváděním těchto nových iniciativ na trh a podnikatelé jsou v tomto ohledu hnací silou.⁵

Na termín podnikání lze hledět z i několika dalších základních aspektů:⁶

- právní aspekt – vychází ze zákona, v ČR zákon č.513/1991 Sb., Obchodního zákoníku,
- ekonomický aspekt – proces, při kterém dochází ke zvyšování původní hodnoty za účasti a zapojení ekonomických zdrojů (např. kapitálových, lidských atd.),
- sociologický aspekt – zdroj blahobytu pro všechny zúčastněné, především z pohledu tvorby nových pracovních míst a efektivního využití zdrojů,
- psychologický aspekt – prostředek pro seberealizaci.

Každé podnikání je ovlivňováno svým okolím. Závislost podnikatele na svém okolí je ze značné míry ekonomická a politická. Rozhoduje zde výše ekonomických prostředků a dodržování pravidel podnikání, která jsou dána zákonem a nařízeními.⁷

Podnikatelem dle *Obchodního zákoníku*⁸ je:

- osoba, která musí být zapsána v obchodním rejstříku,
- osoba, která vykonává činnost podnikání na základě živnostenského oprávnění,
- osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
- fyzická osoba provozující zemědělskou výrobu, která je podle zvláštního předpisu zapsána do evidence.

⁴ Zákon č. 513/1991 Sb., § 2, odstavec 1.

⁵ MANDYSOVÁ, Ivana. *Podpora podnikání v České republice a v Evropské unii*. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, 2009. 174 s. ISBN 978-80-7395-220-4.

⁶ Tamtéž, 2009.

⁷ VOJÍK, Vladimír. *Vybrané kapitoly z managementu malých a středních podniků I*. 2.vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2007. 298 s. ISBN 978-80-245-1248-8.

⁸ Zákon č. 513/1991 Sb., § 2, odstavec 2.

Podnikatel realizuje své záměry a cíle v praxi pomocí vstupů (finančních zdrojů, práce, materiálu atd.), které přetváří na vyšší hodnotu ve formě výstupů. Důležitým aspektem této realizace v začátcích je především vznik podnikatelského záměru a dále uchopení iniciativy a uskutečnění tohoto záměru pro daný trh a zákazníky. Při této činnosti je důležitým faktorem dobrá a přesná organizace, která povede k přeměně myšlenek podnikatelského záměru v praktický výstup a realizaci na trhu⁹.

Podnik je dle *Obchodního zákoníku*¹⁰ soubor hmotných a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a kterými disponuje k provozování podniku, či jiným daným účelům. Obecněji lze podnik definovat jako subjekt, ve kterém dochází k přeměně vstupů na výstupy.

Pro vysvětlení **malého a středního podnikání** existuje celá řada definic, z nichž je složité vybrat tu správnou kvůli vlastním odlišným kritériím každé země. Z tohoto důvodu bylo v EU zavedeno jednotné vymezení malého a středního podnikání prostřednictvím *Doporučení Komise* ze dne 3. dubna 1996 č.96/280/EC.¹¹ Cílem bylo sjednotit vymezení MSP ve všech členských zemích EU a umožnit tak porovnávání ukazatelů v tomto sektoru. Mezi ukazatele řadíme hlavní kritérium počtu zaměstnanců a doplňkové kritérium výše ročního obrátu, celkové hodnoty aktiv a nezávislosti. Jednotlivé kategorie jsou uvedeny níže a v tabulce 2.1.

Tabulka 2.1: Rozdělení kategorií podniků dle definice EU

KATEGORIE PODNIKU	Počet zaměstnanců	Roční obrat (MIL. EUR)	Roční bilanční suma (MIL. EUR)
STŘEDNÍ PODNIK	do 250	do 50 miliónů EUR	do 43 miliónů EUR
MALÝ PODNIK	do 50	do 10 miliónů EUR	do 10 miliónů EUR
MIKRO PODNIK	do 10	do 2 miliónů EUR	do 2 miliónů EUR

Zdroj: Mandysová, 2009; vlastní zpracování

Podniky nacházející se nad těmito hranicemi se řadí do kategorie velké podniky.

⁹ VOJÍK, Vladimír, ref. 7.

¹⁰ Zákon č. 513/1991 Sb., § 5, odstavec 1.

¹¹ Poslední doporučení Evropské komise je ze dne 6. 5. 2003 č. 2003/361/EC.

2.1.2 Význam sektoru malých a středních podniků

Význam sektoru MSP je možné posoudit z mnoha hledisek a úhlů pohledu. Na rozdíl od velkých korporací dokáží MSP mnohem citlivěji reagovat na potřeby a změny ekonomických podmínek. Nepostihuje je tzv. výrobní a ekonomická setrvačnost. V minulosti, např. ve 20. století, až 60 % všech významných vynálezů a produktů bylo vyrobeno malými firmami nebo nezávislými vynálezci, kteří se postupně stávají hlavním zdrojem inovací a vytvářejí prostor pro zavádění těchto nových technologií. Díky podnikům do 20 zaměstnanců se vytváří až 66 % nových pracovních příležitostí.

S existencí MSP jsou spojovány stabilizace konjunktur v ekonomikách zemí a také protikrizové tendence, které zmírňují negativní dopady strukturálních změn v ekonomice. Dále přispívají ke zvyšování tržní konkurence a působí přímo i nepřímo proti vzniku podniků s dominantním postavením na trhu a podílejí se na tvorbě *hrubého domácího produktu* (HDP) v zemi. Pokud se hovoří o porovnání s velkými a dominantními korporacemi, tak dokáží efektivněji využívat vzácnější zdroje energií a surovin, čímž dochází ke snižování cen a růstu produktivity.

„V oblasti zaměstnanosti je sektor MSP fenoménem“¹². Podle tržních a politických podmínek dokáže sektor MSP zaměstnat v průměru 30 % až 70 % ekonomicky aktivního obyvatelstva, což přispívá ke snižování nezaměstnanosti a úspoře prostředků, které by musel stát zaplatit nezaměstnaným v podobě podpory v nezaměstnanosti. Sektor je schopný absorbovat a přijímat pracovníky, kteří byli propuštěni z krachujících nebo neefektivních velkých korporací. A v neposlední řadě se dá říct, že svou otevřeností eliminují napětí ve společnosti a podílejí se na sociálním smíru.¹³

Rozdělení silných a slabých stránek sektoru MSP:

Silné stránky sektoru MSP:¹⁴

- schopnost rychle reagovat na požadavky a změny na trhu,
- jednoduchý systém organizace podniku, méně rozsáhlá administrativa,
- nižší provozní náklady (energie, suroviny),
- schopnost vytvářet pracovní příležitosti při nižších kapitálových nákladech,
- bližší vztah k zákazníkům,

¹² VOJÍK, Vladimír, 2009, s. 24.

¹³ VOJÍK, Vladimír, ref. 2.

¹⁴ SRPOVÁ, Jitka a Václav ŘEHOŘ. *Základy podnikání: teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada, 2010. 432 s. ISBN 978-80-247-3339-5.

Mezi **slabé stránky** sektoru MSP je možné zařadit:¹⁵

- negativní vnímání podnikatelů z pohledu společnosti,
- přístup ke kapitálu (např. úvěrům) je pro MSP obtížnější,
- nedostatečné vzdělávání v oblasti podnikání,
- nižší výdaje na vědu a výzkum a omezení inovační kapacity,

2.2 Podnikání malých a středních podniků v Evropské unii

„Možnost podnikat je důležitým rysem demokratických společností. Pokud je svobodné podnikání omezováno ze strany státu, dochází k porušení jednoho ze základních lidských práv a demokratických principů“¹⁶.

2.2.1 Charakteristika podnikatelského prostředí Evropské unie

Jak už vyplývá z tohoto tvrzení a předchozí kapitoly, tak podnikání v sektoru MSP má zásadní význam pro celé evropské hospodářství. Politika EU je navrhována tak, aby prostřednictvím svých nástrojů podporovala tyto podniky, propagovala tvorbu nových pracovních míst, zvyšovala potenciál růstu, vytvářela lepší podnikatelské prostředí a usnadňovala přístup k finančním zdrojům. Podnikatelský potenciál v EU však není plně využit. Podle výzkumů 38 % Evropanů tvrdí, že by se rádi osamostatnili a podnikali, jenže ve skutečnosti z nich podniká přibližně 10 %. Z tohoto důvodu se EU snaží tento podíl zvýšit, jelikož je to i jedna z možností, jak oživit ekonomiku a snížit nezaměstnanost.¹⁷

Řešením těchto nedostatků se zabývá především *politika soudržnosti EU*. V období 2014-2020 je právě konkurenceschopnost MSP jedním z hlavních 11 tematických cílů. Investice do MSP jsou však realizovány i prostřednictvím dalších tematických cílů, zejména výzkum a inovace, nízkouhlíková ekonomika a informační a komunikační technologie. Speciálně na podporu sektoru MSP je vyčleněno přibližně 20 % prostředků z *Evropského fondu pro regionální rozvoj* (ERDF), což činí **57 miliard EUR**. Financování během období 2014–2020 by mělo přinést MSP prospěch i vyšší míru využívání finančních prostředků.¹⁸

¹⁵ SRPOVÁ, Jitka a Václav ŘEHOŘ, ref. 14.

¹⁶ VOJÍK, Vladimír. 2009, s. 24.

¹⁷ EVROPSKÁ UNIE. Podniky. *Europa.eu* [online]. 2016b [26. 2. 2016]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/enter/index_cs.htm.

¹⁸ EVROPSKÁ KOMISE. Konkurenceschopnost MSP. *Europa.eu* [online]. 2016b [26. 2. 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/themes/sme-competitiveness/.

Tyto investice pomohou sektoru MSP:¹⁹

- v přístupu k investicím prostřednictvím půjček, záruk na půjčky a grantů,
- využívat cílené podpory podniků, především z know-how poradenství, informací pro vytváření sítí, přeshraniční spolupráce,
- zlepšování přístupu na celosvětové trhy,
- využití nových zdrojů růstu, např. zelenou ekonomiku, zdravotnické a sociální služby, udržitelný cestovní ruch,
- investovat do odborného vzdělávání a výcviku lidského kapitálu,
- vytvářet propojení v rámci inovací s výzkumnými centry.

Východiskem pro silnější podporu a vyšší investice do sektoru MSP v programovém období 2014-2020 jsou kladné výsledky *politiky soudržnosti EU* z období předešlého (2007–2013):

- více než 95 tisíc začínajících podniků získalo podporu,
- více než 300 tisíc pracovních míst vzniklo v sektoru MSP.

2.2.2 Legislativní rámec podpory malých a středních podniků v Evropské unii

Úloha malých a středních podniků byla Evropskou unií pevně zakotvena roku 2005 v *Lisabonské smlouvě* v podobě potřeb MSP pro růst a zaměstnanost na základě využití partnerství. Malým a středním podnikům je ze strany EU věnována maximální pozornost, kdy dochází k řadě změn, které by měly na podnikatelský sektor působit pozitivně. Dokumenty týkající se legislativy podpory MSP se zařazují převážně do oblasti sekundárního práva EU. Většina dokumentů se podle svého charakteru zařazuje mezi sdělení, doporučení či tzv. *Zelené knihy*. Mezi hlavní legislativní dokumenty v sektoru MSP v rámci Evropské unie patří:²⁰

- Small Business Act pro Evropu,
- Evropská charta pro malé podniky,
- Definice mikro podniků, malých a středních podniků,
- Moderní politika pro MSP,
- Akční plán pro podnikání,
- Přístup podniků k financím,

¹⁹ EVROPSKÁ KOMISE [online], ref. 18.

²⁰ LELKOVÁ, Petra. *Možnosti využití podpory malého a středního podnikání v Regionálních operačních programech ČR v programovacím období 2007-2013*. [online]. Diplomová práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra evropské integrace, 2011 [26. 2. 2016]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/85112>.

- Zelená kniha o společné odpovědnosti
- Akční plán udržitelné spotřeby, výroby a průmyslu,
- Program pro čisté a konkurenceschopné MSP,
- Rozvoj spolupráce veřejného a soukromého sektoru.

Následující část této kapitoly je věnována podrobnějšímu popisu dvou důležitých dokumentů, kterými jsou *Small Business Act pro Evropu* a *Evropská charta pro malé podniky*. Tyto dokumenty vytváří stěžejní legislativní rámec podpory MSP.

Small Business Act pro Evropu

Evropská Komise v červnu 2008 předložila dokument na podporu MSP, který byl výsledkem aktivit v oblasti podpory MSP. Obsah dokumentu spočívá v kombinaci legislativních opatření, politických závazků a praktických kroků, které jsou zásadní pro růst MSP. Hlavním důvodem pro vytvoření dokumentu byla především snaha o zlepšení podmínek v oblasti přístupu na trh a také k finančním zdrojům. Další z priorit je snaha o odstranění překážek, které brání rozvoji podniků a o zjednodušení přístupu k inovacím a ekoinovacím (např. snížení administrativní zátěže) na vnitřním trhu EU a na trzích třetích zemí.²¹

Dokument obsahuje:

- Úvod,
- Čas na průlom MSP v politice EU,
- Provádění náročné agendy politiky pro MSP: Akt o drobném podnikání pro Evropu,
- Přeměna zásad v politická opatření,
- Provádění SBA a jeho správa,
- Příloha: Výměna osvědčených postupů v politice MSP.

Název "akt" této iniciativy vyzdvihuje politickou vůli o uznání důležité úlohy MSP v ekonomice EU a o zavedení prvního komplexního politického rámce pro EU a její členské státy prostřednictvím následujících opatření.²²

²¹ VOJÍK, Vladimír, ref. 2.

²² EUROPEAN COMMISSION. *Communication from The Commission to The Council, The European Parliament, The European Economic and Social Committee and The Committee of the Regions. „Think Small First“, A „Small Business Act“ for Europe.* [online]. EC, 2008 [29. 2. 2016]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008DC0394&from=CS>.

- Soubor 10 zásad pro přípravu a provádění politik jak na úrovni EU, tak i na úrovni členských států, které jsou nezbytné pro zajištění přidané hodnoty na úrovni EU, pro vytvoření rovných podmínek pro MSP a pro zlepšení právního a správního prostředí v EU.
- Soubor nových legislativních návrhů, které plynou ze zásady „Zelenou malým a středním podnikům“ (např. Nařízení o všeobecné blokové výjimce pro státní podpory, Nařízení o statutu evropské soukromé společnosti).
- Soubor nových politických opatření, která budou provádět daných 10 zásad podle potřeb MSP na úrovni EU i na úrovni členských států EU.

Evropská charta pro malé podniky

Dokument *Evropská charta pro malé podniky* byl přijat ve dnech 19. až 20. června roku 2000 na zasedání *Evropské rady* ve Feiře v Portugalsku. Dokument stvrzuje stěžejní a významnou roli sektoru MSP pro růst, konkurenceschopnost a zaměstnanost v evropské ekonomice. Dále popisuje, co by měly členské státy a *Evropská Komise* udělat pro to, aby se vytvořilo nejlepší možné podnikatelské prostředí, a aby byl sektor MSP stále klíčovým zdrojem inovací a pracovních míst.

Klíčové oblasti, které Evropská charta pro malé podniky vymezuje:²³

- vzdělávání a školení pro podnikatelskou veřejnost,
- rychlejší a levnější založení podniku,
- lepší legislativa a předpisy,
- dostupnost dovedností,
- zlepšit online přístup podniků,
- více využívat výhody jednotného trhu,
- přizpůsobit finanční a daňové podmínky,
- posílit technologickou kapacitu malých podniků,
- podpora úspěšných malých podniků a šíření úspěšných modelů elektronického obchodování,
- rozvoj silnějšího a účinnějšího zastoupení zájmů MSP na úrovni EU a na úrovni vnitrostátní.

²³ EVROPSKÁ KOMISE. *Evropská charta pro malé podniky: Schválena členskými státy na zasedání Evropské rady ve Feiře 19. - 20. června 2000*. Lucemburk: EUR-OP, 2004. 20 s. ISBN 92-894-7608-7.

2.2.3 Politika podpory malých a středních podniků v Evropské unii

Podpora sektoru MSP v EU se vyskytuje v různých formách, jako např. dotace (granty), půjčky a záruky. Podpora je ze značné části dostupná prostřednictvím programů vnitrostátní či regionální úrovně pomocí *strukturálních fondů EU*.

Strukturální fondy EU jsou součástí *politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU* (nazývané též regionální politika, kohezní politika či politika soudržnosti), která je hlavní investiční politikou EU a pomocí které dochází k realizaci podpory. Cílem politiky soudržnosti jsou především regiony a města Evropské unie, ve kterých se mimo jiné soustředí na podporu financování MSP, vytváření pracovních míst, konkurenceschopnosti podniků, hospodářského růstu, udržitelného rozvoje regionů a celkového zlepšování kvality života občanů. V rámci plnění těchto cílů bylo na politiku soudržnosti v období 2014-2020 vyhrazeno **351,8 miliard EUR**.²⁴

Politika soudržnosti Evropské unie je realizována prostřednictvím tří hlavních fondů, které se nazývají:

- Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF),
- Evropský sociální fond (ESF),
- Fond soudržnosti (CF).

Společně s *Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova* (EAFRD) a *Evropským námořním a rybářským fondem* (EMFF) tvoří *Evropské strukturální a investiční fondy* (ESIF), které přímo přispívají k plnění priorit Komise a investičního plánu.²⁵

Mezi nejdůležitější strukturální fondy pro sektor MSP patří *Evropský fond pro regionální rozvoj* (ERDF). Cílem tohoto fondu je posílit ekonomickou a sociální soudržnost EU a postupně vyrovnávat rozdíly mezi jednotlivými regiony. V tomto ohledu se zaměřuje na posilování a modernizaci hospodářství. Pomocí ERDF jsou podporovány investiční projekty, jako např. výstavba infrastruktury, podpora inovačního potenciálu podniků a začínajícím podnikatelům, odstraňování ekologických zátěží, zavádění elektronických služeb veřejné správy apod.²⁶

²⁴ EVROPSKÁ KOMISE. Hlavní investiční politika EU. *Europa.eu* [online]. 2016c [1. 3. 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/what/investment-policy/.

²⁵ Tamtéž, 2016c.

²⁶ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Informace o fondech. *Dotaceeu.cz*. [online]. 2016a. [1. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>.

Prostřednictvím ERDF se investice soustřeďují do čtyř klíčových prioritních oblastí (tzv. tematická koncentrace):²⁷

- **Inovace a výzkum** – podpora inovací, výzkumu a podnikání úzce souvisí s udržitelným růstem, tudíž je inovacím v širším slova smyslu věnováno až 30 % celkové alokace prostředků.
- **Podpora MSP** – podpora především z pohledu konkurenceschopnosti MSP, posilování zaměstnanosti a růstu. Pro MSP je vyčleněno až 20 % celkové alokace.
- **Digitální agenda** – v dnešním digitalizujícím se hospodářství je vývoj informačních a komunikačních technologií zásadním pro konkurenceschopnost EU. Investice podporují vytvoření jednotného digitálního trhu.
- **Nízkouhlíkové hospodářství** – potřebné a důležité investice do úspor energie, snižování emisí podniků, obnovitelných zdrojů energie, snížení nákladného dovozu energie a výzkumu a inovací v této oblasti.

Druhým důležitým strukturálním fondem EU pro sektor MSP je *Evropský sociální fond* (ESF), který podporuje zejména aktivity v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti. Pomocí ESF jsou podporovány neinvestiční projekty typu: tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance a jejich rekvalifikace, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, etnické menšiny, mládež a různé znevýhodněné skupiny, rozvoj vzdělávacích programů a institucí služeb zaměstnanosti apod.²⁸

Investice prostřednictvím ESF pokrývají ve své podstatě všechny regiony EU. Do lidského kapitálu v členských zemích je vyčleněno více než **80 miliard EUR** a další **3,2 miliardy EUR** je přiděleno na podporu zaměstnanosti mladých lidí pro období 2014–2020. ESF se současném období zaměřuje na čtyři tematické cíle:²⁹

- Podpora zaměstnanosti a mobility zaměstnanců – podpora podnikání a příležitostí pro mladé lidi, usnadnění cesty k zaměstnání.
- Podpora sociálního začlenění a boj proti chudobě – podpora boje proti diskriminaci v oblasti zaměstnávání.

²⁷ EVROPSKÁ KOMISE. Témata. *Europa.eu* [online]. 2016d [1. 3. 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/themes/.

²⁸ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, ref. 26.

²⁹ EVROPSKÁ KOMISE. Evropský sociální fond. *Europa.eu* [online]. 2016a [2. 3. 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/social-fund/.

- Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního vzdělávání – investice do kvalitnější odborné přípravy pro budoucí zaměstnance.
- Posilování efektivní práce orgánu veřejné správy a institucionálních kapacit – investice do efektivnější a kvalitnější činnosti veřejné správy.

Ostatní finanční nástroje podpory

V oblasti ostatních finančních nástrojů podpory hraje důležitou roli *Evropská investiční banka* (EIB) a *Evropský investiční fond* (EIF).

Posláním EIB je posilovat potenciál EU v rámci zaměstnanosti a růstu, dále podporovat opatření ohledně zmírnění změn klimatu a také podporovat politiku EU za hranicemi EU. Úlohou EIB je poskytovat finanční prostředky, které si půjčuje na kapitálových trzích. Tyto finanční prostředky poté za výhodných podmínek poskytuje ve formě úvěrů na projekty EU.

Evropská investiční banka poskytuje 3 základní typy podpory:³⁰

- Úvěry – podpora růstu, zaměstnanosti a přilákání nových investorů.
- Kombinace zdrojů – umožnění spojení dalších investic s financováním EIB.
- Poradenství a technická pomoc – maximalizace hodnoty investic.

Úlohou EIF je poskytovat podporu malým a středním podnikům v podobě finančních prostředků prostřednictvím rizikového kapitálu a rizikových finančních nástrojů. Rizikový kapitál a mikrofinancování pro MSP pomáhá zejména inovativním a začínajícím podnikům. Dále poskytuje záruky pro finanční instituce v rámci krytí úvěrů pro sektor MSP. Fond pomáhá jak zemím EU, tak zemím, které se připravují na vstup do EU.³¹

V programovém období 2007-2013 byly *Evropskou komisí* ve spolupráci s EIB vytvořeny čtyři společné iniciativy, které si kladou za cíl dosáhnout efektivnější a udržitelnější politiky soudržnosti. Tyto iniciativy se nazývají *JASPERS*, *JEREMIE*, *JESSICA* a *JASMINE*.³²

- *JASPERS* (Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech) – tvoří společnou pomoc při podpoře evropských projektů na úrovni regionů. Slouží jako nástroj technické pomoci pro dvanáct zemí EU, které v letech 2004 a 2007 přistoupily. Podpora k přípravě kvalitních projektů.

³⁰ EVROPSKÁ UNIE. Evropská investiční banka (EIB). *Europa.eu* [online]. 2016a [3. 3. 2016]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eib/index_cs.htm.

³¹ Tamtéž, 2016a.

³² EVROPSKÁ KOMISE. Zvláštní nástroje podpory. *Europa.eu* [online]. 2016e [3. 3. 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/special-support-instruments/.

- *JEREMIE* (Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky) – tvoří evropské finanční zdroje pro sektor MSP. Prosazuje využití finančního inženýrství ke zlepšení přístupu k finančním zdrojům prostřednictvím intervencí strukturálních fondů.
- *JESSICA* (Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí) – podpora investic do městských oblastí. Pomocí finančního inženýrství se snaží o udržitelný rozvoj měst a jejich obnovu.
- *JASMINE* (Společná akce na podporu mikrofinančních institucí v Evropě) – podpora mikrofinančních institucí v EU. Poskytování technické a finanční podpory nebankovním poskytovatelům mikroúvěrů a pomoc zkvalitnit jejich provoz a služby.

Dalším finančním nástrojem, který podporuje sektor MSP v období 2014–2020 se nazývá *Program pro konkurenceschopnost podniků, s důrazem na malé a střední podniky 2014-2020* (COSME). Je financován přímo z rozpočtu EU prostřednictvím *Evropské komise* a je realizován jednotlivými členskými státy EU. COSME je přímým nástupcem programu *Konkurenceschopnost a inovace* (CIP) z období 2007–2013 a jedná se především o podporu za účelem zvýšení konkurenceschopnosti a zaměstnanosti v sektoru MSP. Na program je vyčleněno **2,3 miliard EUR**, které mohou být kromě prioritních oblastí využity i v rámci podpory pro lepší přístup k finančním zdrojům a na trhy členských zemí EU i třetích zemí, zlepšení podmínek růstu a podnikatelského prostředí.³³

2.3 Podnikání malých a středních podniků v České republice

Vzhledem k významu, kterým sektor MSP disponuje, považuje vláda České republiky za velice důležité, aby pro podnikatele panovalo vhodné prostředí a docházelo k rozvoji schopnosti přispívat k ekonomickému růstu země.

2.2.1 Charakteristika podnikatelského prostředí v České republice

ČR je charakteristická širokým spektrem podmínek pro podnikání, zejména z hlediska fungování trhů, legislativy a institucí. Na tvorbě těchto podmínek se podílejí především státní orgány (ministerstva), instituce a agentury zřízené či podporované státem, orgány veřejné samosprávy, dále banky, pojišťovny a podnikatelská samospráva (asociace, svazy apod.).

³³ CZECHINVEST. COSME 2014-2020. *Czechinvest.org* [online]. 2016a [3. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/cosme-2014-2020>.

Podpora a udržení konkurenceschopnosti MSP je jednou z priorit vlády ČR, jelikož malé a střední podniky na začátku období 2014-2020 reprezentovaly více než 1 milion ekonomických subjektů v ČR, což znamená 99,84 % všech podnikatelů. Dále zaměstnávaly přes 1,8 milionu zaměstnanců, na vývozu se podílely hodnotou přibližně 51 % a na dovozu hodnotou přibližně 56 %. Z těchto důvodů hraje sektor MSP významnou roli pro rozvoj potenciálu státu a jednotlivých regionů ČR. Aby však docházelo k pozitivnímu dopadu z fungování MSP, tak si tento sektor musí zachovávat a postupně zvyšovat svou konkurenceschopnost na trhu. Zásadní význam pro tento cíl je schopnost neustále inovovat a snižovat náklady.

Vláda ČR se snaží usilovat o snižování nadbytečných omezení v podnikatelském prostředí z hlediska administrativních bariér a neefektivního fungování státní správy. Zároveň se snaží vynakládat veřejné prostředky, aby stále zachovávala a posilovala přínos MSP pro ekonomiku ČR. K realizaci podpory slouží především prostředky ze strukturálních fondů EU.³⁴

Sektor MSP v České republice má svou konkurenceschopnost založenou především na:³⁵

- kvalitních produktech a službách,
- kontinuálním zvyšování inovací,
- schopnostech produkovat nové nápady,
- schopnostech využívat výsledky výzkumů vytvořených především v českých organizacích,
- schopnostech reagovat na požadavky zákazníků,
- uplatnění dovedností v oblasti internetu a IT,
- cenové a kvalitativní výhodě,
- schopnostech se prosadit na mezinárodních trzích a expandovat.

2.3.2 Legislativní rámec podpory malých a středních podniků v České republice

Význam podpory sektoru MSP je právně zakotven samozřejmě i v České republice. *Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky* si jako základní pilíř v oblasti podnikání klade za cíl upevňovat pozici MSP v prostředí EU i ČR a usnadňovat jejich zakládání. Tento zákon byl přijat 11. ledna 2002 a nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2013.

³⁴ CZECHTRADE. Koncepce podpory MSP 2014 – 2020. *Businessinfo.cz* [online]. 2016a [4. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/koncepce-politiky-msp-2014-2020-27913.html>.

³⁵ Tamtéž, 2016a.

Vychází z doporučení *Evropské komise* a obsahuje klíčové změny, které se týkají především této problematiky:³⁶

- zvyšování kvality výroby a řízení podniku a investice s ohledem na ochranu životního prostředí,
- upřesnění pravomocí v poskytování podpory MSP formou dotace nebo návratné finanční výpomoci, o kterých rozhoduje pouze ministerstvo nebo jím zřízená organizace,
- poskytování finančních příspěvků, záruk a úvěrů se sníženou úrokovou sazbou je v kompetenci *Českomoravské záruční a rozvojové banky* (ČMZRB).

Problematika MSP je z kompetenčního hlediska v rukou *Ministerstva průmyslu a obchodu* (MPO) a regionální podpora MSP je v kompetenci *Ministerstva pro místní rozvoj* (MMR).

Zákon vymezuje hlavní oblasti podpory:³⁷

- projekty, které jsou zaměřené na investice,
- výchovu a vzdělávání ve vzdělávacích programech středních škol ukončených výučním listem,
- zvýšení odbornosti dospělých,
- hospodářské a technické poradenství,
- projekty sdružení pro rozvoj MSP a posílení jejich postavení na trhu,
- projekty výzkumu a vývoje, jejichž výsledky budou využity,
- projekty v regionech se soustředěnou podporou státu a jiných regionech, jejichž podpora je žádoucí,
- vytváření nových pracovních míst,
- navazování zahraniční spolupráce,
- zavedení systémů zajišťujících zvýšení kvality produkce a řízení podniků podporujících zvýšení konkurenceschopnosti,
- projekty zaměřené na investice spojené s ochranou životního prostředí.

³⁶ VOJÍK, Vladimír, ref. 2.

³⁷ Zákon č. 47 ze dne 11. ledna 2002 o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 20. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2002&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=18>.

Podpora sektoru MSP se vyskytuje v podobě finančního příspěvku, návratné finanční výpomoci, úvěru nebo záruky se snížitelnou úrokovou sazbou. V rámci podpory MSP v ČR vznikla na základě zákona řada institucí.

Mezi klíčové instituce se řadí např. *CzechInvest* (Agentura pro podporu podnikání a investic), *CzechTrade* (Česká agentura pro podporu obchodu), *Hospodářská komora ČR a agrární komora ČR*, *Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.*, *Asociace inovačního podnikání*, *Česká exportní banka, a. s.*, a řada regionálních rozvojových agentur.

2.3.3 Politika podpory malých a středních podniků v České republice

Politika podpory sektoru MSP v ČR se po vstupu do EU přizpůsobila systému, který je realizován na úrovni unie. V ČR je systém podpory řízen prostřednictvím MPO a na regionální úrovni prostřednictvím MMR, jak již bylo řečeno v předešlé podkapitole.

Aktivita na podporu sektoru MSP se v zásadě mohou rozdělit do dvou hlavních skupin:³⁸

- finanční podpora (nevratná, vratná zvýhodněná),
- nefinanční podpora.

Dále subjekty podporující sektor MSP se mohou dle původu rozdělit do čtyř hlavních skupin na:³⁹

- vládní instituce, které poskytují podporu z veřejných prostředků,
- vědeckotechnické parky a podnikatelské inkubátory, které jsou ve většině případů soukromé subjekty z části vybudované pomocí veřejných prostředků,
- nevládní instituce na úrovni neziskových organizací,
- soukromé komerční subjekty poskytující podporu.

Podpora z veřejných prostředků

Podpora podnikání by měla mít celoplošnou účinnost, pokud tohle nesplňuje, tak je v podstatě zakázána z důvodu, že by vytvářela nerovné konkurenční podmínky na trhu. Existuje však výjimka, která byla zavedena prostřednictvím nařízení *Evropské komise* č. 800/2008.

³⁸ VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ. *Podnikání malé a střední firmy*. 3. vyd. Praha: Grada, 2012. 332 s. ISBN 978-80-247-4520-6.

³⁹ Tamtéž, 2012.

Připouští podporu ve prospěch sektoru MSP, zaměstnanosti, vývoje, výzkumu a inovací, vzdělávání a rozvoje zůstávajících regionů. Zdrojem podpory v ČR jsou především prostředky ze státního rozpočtu, strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti. Finanční podpora plynoucí z veřejných prostředků je realizována prostřednictvím ministerstev a vládních či regionálních institucí.⁴⁰

Subjekty poskytující **přímou finanční podporu** jsou:

- CzechInvest,
- Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.,
- Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zemědělství,
- hlavní město Praha,
- kraje ČR.

Subjekty poskytující **nepřímou finanční podporu** jsou:

- Česká exportní banka, a. s.,
- Exportní garanční a pojišťovací společnost, a. s.

Existují také subjekty, které poskytují **nefinanční podporu** sektoru MSP. Tato podpora pomáhá podnikatelům šetřit finance, zvyšovat jejich informovanost a tím tak usnadňovat jejich podnikatelskou aktivitu na trhu. Podpora je poskytována prostřednictvím:

- CzechTrade,
- Ministerstva průmyslu a obchodu,
- zastupitelských úřadů.

Vědeckotechnické parky a podnikatelské inkubátory

Vědeckotechnické parky jsou subjekty, které se soustředí na oblast vědy, technologií, inovací a odborného vzdělávání v podnikatelském prostředí. Poskytují i systémovou podporu na úrovni rozvoje inovačního podnikání a transferu nových technologií do sektoru MSP. Velmi úzce spolupracují s vědeckými a výzkumnými ústavy a univerzitami.

⁴⁰ VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ, ref. 38.

Podnikatelské inkubátory jsou subjekty podporující začínající podnikatele v prohlubování inovačního potenciálu, který je daný určitým nápadem tzv. podnikatelským záměrem. Inkubátory nabízejí poskytování výzkumných či laboratorních zařízení, provozních zázemí pro nastartování výroby a poradenství. Podnikatelské zázemí je nabízeno především v podobě kanceláří pro administrativní účely, reprezentativní prostory pro obchodní jednání a zajištění nezbytných služeb (např. internet, telefonní síť, úklid apod.).⁴¹

Nevládní organizace

Subjekty různorodého charakteru, které v rámci svých funkcí poskytují řadu užitečných informací a služeb podnikatelským subjektům v sektoru MSP.

Mezi nevládní organizace se mohou řadit:

- Hospodářská a agrární komora,
- Mezinárodní obchodní komora,
- Rozhodčí soud,
- Asociace MSP a živnostníků ČR,
- Národní asociace pro rozvoj podnikání,
- CEBRE – Česká podnikatelská reprezentace při EU.

Soukromé komerční subjekty poskytující podporu

Na trhu existuje vedle vládních a neziskových podpor také řada soukromých firem, které se zabývají podporou začínajícím a fungujícím podnikům. Nabízejí služby spadající do různých oblastí podnikání, především poradenství v oblasti účetnictví, daní, zabezpečení požadavků bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, právní konzultace, bankovních služeb a fondů rizikového kapitálu.⁴²

2.4 Základní terminologie projektové řízení

O pojmu projektový management či projektové řízení se začalo hovořit v druhé polovině 20. století. V současnosti představuje především efektivní nástroj pro provádění změn a schopnost jeho aplikace se řadí mezi nejdůležitější aspekty v řízení podniků jakéhokoliv zaměření.

⁴¹ VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ, ref. 38.

⁴² Tamtéž, 2012.

2.4.1 Základní terminologie projektového managementu

Znalost v oblasti projektového managementu je klíčová především v současném ekonomickém prostředí, ve kterém je nutné se neustále přizpůsobovat změnám a reagovat na nové podněty. Změny působící na podnik jsou vyvolány především:⁴³

- společenskými faktory (změny legislativy a pravidel podnikání),
- ekonomickými faktory (změny HDP, inflace, daňového zatížení apod.),
- sociálními faktory (změna preferencí obyvatel, životního stylu),
- vývojem vědy a techniky (vznik nových technologií a výrobních odvětví).

Definice projektového managementu existuje celá řada, ale mezi základní se řadí především dvě obecné definice, které jsou světově uznávány.

První z definic je podle světového teoretika projektového managementu profesora *Harolda Kerznera*, který tvrdí, že „projektový management je souhrn aktivit spočívající v plánování, organizování, řízení a kontrole zdrojů společnosti s relativně krátkodobým cílem, který byl stanoven pro realizaci specifických cílů a záměrů“⁴⁴.

A druhá z definic vychází od neuznávanějšího světového sdružení *Project Management Institute* (PMI), které tvrdí, že „projektový management je aplikace znalostí, schopností, nástrojů a technologií na aktivity projektu tak, aby tyto splnily požadavky projektu“⁴⁵.

Dosažení úspěšného projektového managementu se správnou aplikací metod a znalostí je představováno organizovaným užitím pěti základních prvků, kterými jsou:⁴⁶

- projektová komunikace (komunikativní prostředí mezi účastníky projektu),
- týmová spolupráce (pozitivní spolupráce a důvěra),
- životní cyklus projektu (logický sled všech fází projektu),
- samotný *projektový management* (soubor aplikovaných technik a nástrojů řízení projektu, které vedou ke splnění cílů),
- organizační závazek (pověření manažera řízením projektu, finanční zdroje, metodologie a technologie).

⁴³ BARTOŠOVÁ, Hana a Jan BARTOŠ. *Projektový management*. [online]. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011 [8. 3. 2016]. Dostupné z: http://files.vsrr.webnode.cz/200000020-5b25a5c1fc/Projektov%C3%BD%20management_OPPIA_2012_Barto%C5%A1ov%C3%A1%20a%20kol..pdf.

⁴⁴ SVOZILOVÁ, Alena. 2011, s. 19.

⁴⁵ Tamtéž, 2011, s. 19.

⁴⁶ SVOZILOVÁ, Alena. *Projektový management*. 2. vyd. Praha: Grada, 2011. 392 s. ISBN 978-80-247-3611-2.

Mezi hlavní veličiny a jevy vytvářející hranice projektového prostředí, které působí v procesu řízení a ovlivňují chod celého projektu, jsou především čas, náklady a předmět projektu. Dalšími pak mohou být kvalita realizovaných výstupů nebo míra neurčitosti a rizika.

Co se týče potenciálních výhod projektového managementu, tak mohou být vymezeny následujícím výčtem:⁴⁷

- ke všem aktivitám jsou přiřazeny role a odpovědnosti bez ohledu na změny,
- časový a nákladový plán je pevně a jasně identifikován,
- flexibilita a efektivita ve využívání zdrojů daného projektu,
- možnost definování odchylek oproti plánu v průběhu realizace projektu a efektivně nastavit korektivní akce,
- generování informací v průběhu realizace projektu, které mohou být použity u dalších projektů.

Projektový management se však nevyznačuje pouze pozitivními prvky. V průběhu realizace různých projektů dochází k řadě situací, které jsou jen těžko předvídatelné a pro projektového manažera jsou výzvou. Úspěšné řešení těchto problémů pak záleží na odbornosti, zkušenosti a připravenosti daného manažera. Mezi problematické stránky lze zařadit například:⁴⁸

- specifické a náročné požadavky zákazníka, které se objevují až v průběhu realizace projektu,
- organizační změny nastávající v průběhu realizace projektu,
- obtížně předvídatelné vnější vlivy a rizika projektu,
- technologické změny,
- předběžné plánování a oceňování projektu před jeho realizací.

Projekt

Pojem *projekt* byl v této podkapitole již mnohokrát zmiňován, je tedy důležité tento pojem definovat. *Projekt* je nejdůležitějším prvkem projektového řízení a jeho definice se mohou v konkrétních případech lišit. V podstatě se jedná o řízený proces, který má daný začátek a konec a přesná pravidla při řízení a regulaci. Dále se jedná o jedinečný sled úkolů a aktivit, který má určitý cíl, kterého má být dosaženo, při dodržení rámce pro čerpání zdrojů potřebných k jeho realizaci. Dochází k vynaložení dočasného úsilí na vytvoření jedinečného výsledku.

⁴⁷ SVOZILOVÁ, Alena, ref. 46.

⁴⁸ Tamtéž, 2011.

Projekt je považován za jedinečný především z důvodu jeho dočasnosti a unikátnosti. Ve své podstatě je neopakovatelný. Výsledek neboli produkt projektu se dle definic vytváří v prostoru, který je určen třemi základnami projektového managementu. Jsou to:⁴⁹

- čas (časový limit pro plánování a realizaci jednotlivých aktivit projektu),
- dostupnost zdrojů (průběžné čerpání zdrojů, které jsou projektu přiděleny)
- náklady (finanční projev užití zdrojů v čase).

2.4.2 Specifika projektového řízení v oblasti podpory podnikání

Každý projekt má svého specifického zákazníka, který je jeho investorem nebo zadavatelem a má zájem na realizaci daného projektu. Jedná se především o budoucí uživatele výsledku projektu nebo o investora, který prostřednictvím nového produktu či služby dokáže zvýšit potenciální úspěšnost na trhu. Zákazníkem projektu mohou být v tomto případě i **malé a střední podniky**, jež jsou především zadavatelem projektu, který bude sloužit k naplnění určitého strategického cíle nebo změny.⁵⁰ V podnikatelském sektoru se jedná především o investiční projekty, které vychází z určité potřeby něco zlepšit nebo z potřeby přizpůsobit se změnám na trhu a změnám v chování spotřebitelů. To znamená, že projekt by měl být především užitečný a prospěšný.

Zásadním aspektem v sektoru MSP pro získání prostředků z evropských fondů jsou žádosti o podporu, které reprezentují důkladně zdůvodněné a detailně zpracované projekty. Z tohoto důvodu je pro malé a střední podniky kvalitní projektový management velice důležitý a přínosný.

Projektový management nabízí podnikům odbornou pomoc prostřednictvím několika technik a nástrojů, které dokáží projektové řízení zjednodušit, a podle kterých mohou podniky postupovat (např. PMBOK, PRINCE2). Tyto metodiky mohou při řízení projektů pomoci, nejdůležitější činností však stále zůstává organizace a řízení lidských zdrojů a jejich práce. Pro malé a střední podniky bývá řízení projektů obtížnější oproti velkým podnikům. Především z důvodu menšího množství zdrojů, kdy musí podniky nalézt vhodné a optimální množství zdrojů a rozhodnout se, zda bude pro podnik výhodnější financovat projekt z vlastních či cizích zdrojů. Ve většině případů však bývá výhodnější financování ze zdrojů cizích. Řízení bývá složitější i z důvodu toho, že mnohé činnosti a funkce vykonávají totožní pracovníci a proces řízení projektu je potřeba zjednodušit. Pro podniky je však důležité dodržovat konkrétní a

⁴⁹ SVOZILOVÁ, Alena, ref. 46.

⁵⁰ Tamtéž, 2011.

základní zásady projektového řízení, aby nedocházelo k předčasnému ukončování projektů bez dosažení jejich cílů, nebo aby dosažení cílů netrvalo delší dobu a s mnohem vyššími náklady, než se předpokládalo.⁵¹ Úkolem projektového managementu je minimalizovat toto riziko při řízení daných projektů.

Mezi **základní standardy** neboli normy projektového řízení patří již zmiňovaný PMBOK a PRINCE2, které do problematiky projektového řízení vnáší své zkušenosti, myšlenky a svou filosofii. Přínos standardů tkví v tom, že na základě těchto zkušeností a myšlenek je možné, aby pracovníci na projektech dokázali v dnešním globalizovaném světě efektivně spolupracovat.

Project Management Body of Knowledge (PMBOK) je standard, který je vytvořen a udržován prostřednictvím Project Management Institute (PMI), který působí ve více než 170 zemích světa. Vznikl v 70. letech 20. století na základě standardů americké armády, které byly převzaty i do průmyslových standardů. Základem je problematika procesního pojetí projektového řízení. Stanovuje pět hlavních procesních skupin (iniciace, plánování, realizace, monitoring a kontrola, ukončení), dále devět oblastí znalostí, jednotlivé procesy vazby mezi nimi. Procesy mají definovány své veškeré vstupy a výstupy, a také nástroje transformace, mezi které patří různé techniky, metody a úkony. V ČR se s tímto standardem můžeme setkat především u IT a dalších firem, které jsou vlastněny americkou mateřskou společností.⁵²

Projects in Controlled Environments (PRINCE2) je standard, který je spravován prostřednictvím britské společnosti *APM Group Limited* (APMG) a metodologii vlastní *Office of Government Commerce* (OGC). I v tomto případě jde o procesní pojetí projektového řízení a jedná se především o využívání této metodiky ve veřejné sféře. Struktura metodiky je dána čtyřmi integrovanými elementy (principy, témata, procesy a přizpůsobení metodiky PRINCE2 prostředí projektu). V ČR se s tímto standardem můžeme setkat především u firem, které jsou vlastněny britskou společností.⁵³

2.4.3 Vybrané metodické prvky projektového řízení v rámci projektové podpory malých a středních podniků

Základní a nejdůležitější podmínkou úspěchu projektu daného podniku je kvalitní a promyšlený podnikatelský záměr, který musí být realizovatelný, efektivní a dlouhodobě udržitelný.

⁵¹ VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ, ref. 38.

⁵² DOLEŽAL, J., P. MÁCHAL a B. LACKO. *Projektový management podle IPMA*. 2. vyd. Praha: Grada, 2012. 528 s. ISBN 978-80-247-4275-5.

⁵³ DOLEŽAL, J., P. MÁCHAL a B. LACKO, ref. 52.

Podnikatelský záměr je v podstatě základním stavebním kamenem projektů v sektoru podnikání, kterým celý proces projektového řízení začíná.

Struktura projektového řízení obsahuje postupně na sebe navazující procesy, které dále obsahují jednotlivé metodické prvky, podle kterých jsou projekty realizovány v praxi. Mezi čtyři základní procesy neboli fáze projektového řízení řadíme:

- proces iniciace (zahájení) projektu,
- proces plánování projektu,
- proces realizace projektu,
- proces ukončení projektu.

Iniciace (zahájení) projektu

Je proces, pro který je hlavním předpokladem existence podnikatelského záměru či stanoveného globálního cíle, který má být prostřednictvím realizace projektu naplněn. Dále se v průběhu tohoto procesu jedná o vykonávání základních činností, kterými mohou být např. vytyčení konkrétních cílů a strategických potřeb podniku, vymezení podmínek a předpokladů projektu, jmenování odpovědných osob a sestavení projektových dokumentů.⁵⁴ Mezi základní metodické prvky procesu iniciace projektu patří především vypracování projektového záměru, logického rámce projektu a zakládací listiny projektu.

Projektový záměr (Statement of work) slouží k jasnému a strukturovanému zformulování hlavních parametrů projektu. Námět na projekt je důležité zformulovat tak, aby bylo zřejmé, o jaký projekt se jedná, jaký si klade cíl, kolik bude daný projekt stát a kolik času bude potřeba na realizaci. Je tedy důležité, aby se o projektu uvažovalo komplexně hned od začátku. Dokumentu by měl obsahovat především následující prvky:⁵⁵

- stanovení přínosů projektu,
- stanovení cíle projektu (naplnění potřeby),
- definování výchozího stavu řešené oblasti,
- předpoklad maximální částky nákladů a nejzazší datum dokončení,
- hlavní zainteresované strany,
- posouzení rizik a hrozby (pokud nebude projekt realizován),

⁵⁴ SVOZILOVÁ, Alena, ref. 46.

⁵⁵ DOLEŽAL, J., J. KRÁTKÝ a O. CINGL. *5 kroků k úspěšnému projektu. 22 šablon klíčových dokumentů a 3 kompletní reálné projekty*. Praha: Grada, 2013. 192 s. ISBN 978-80-247-4631-9.

- nalezení alespoň dvou variant k dosažení cíle,
- doporučení k realizaci projektu.

Logický rámec projektu slouží pro stanovení cíle, záměru, základních výstupů a aktivit projektu. Prostřednictvím této techniky jsou projektoví manažeři schopni popsat projekt stručně a srozumitelně. Metodika logického rámce dále slouží jako hlavní nástroj pro rozhodování kompetentních osob o realizaci daného projektu. Je vhodná pro identifikaci a analýzu problémů, které by mohly nastat, a vhodná pro stanovení konkrétních řešení těchto potenciálních problémů. Metodika se neuplatňuje pouze ve fázi iniciace, ale také pro implementaci a hodnocení projektu, kdy se svou jednoduchostí, stručností a jednoznačností stává klíčovým nástrojem. Logický rámec projektu se znázorňuje prostřednictvím matice logického rámce, která se skládá ze čtyř řádků a čtyř sloupců.⁵⁶

V řádcích jsou obsaženy:

- přínosy projektu,
- cíle projektu (důvod realizace projektu a dosažení určité změny)
- výstupy projektu (vše, co bude projektem vytvořeno pro dosažení daného cíle)
- klíčové aktivity (aktivity, které ovlivňují realizaci konkrétních výstupů).

Ve sloupcích jsou obsaženy:

- objektivně ověřitelné ukazatele (ukazatele, které prokazují dosažení cíle, přínosů a výstupů),
- způsob ověření (zdroj nebo postup ověření daného ukazatele a jeho dokumentace),
- předpoklady a rizika.

Zakládací listina projektu (Project charter) je dokument, jenž obsahuje nejdůležitější prvky a informace o projektu. Vychází z něj veškeré kroky přípravy a realizace projektu. Bez schválení tohoto dokumentu by neměl být daný projekt zahajován. V podstatě se jedná o základní stavební kámen vymezující meze harmonogramu, rozpočtu a požadovaných výstupů. Prvky jako název projektu, cíl projektu a hlavní milníky (rozpočet, harmonogram, organizační struktura) by ve struktuře listiny měly být uváděny vždy.

⁵⁶ MÁCHAL, P., M. KOPEČKOVÁ a R. PRESOVÁ. *Světové standardy projektového řízení: pro malé a střední firmy. IPMA, PMI, PRINCE2*. Praha: Grada, 2015. 144 s. ISBN 978-80-247-5321-8.

Pokud nastane změna přesahující rámec listiny, tak se jedná o velkou a významnou změnu v realizaci celého projektu.⁵⁷

Plánování projektu

Je to proces, který využívá výsledky z předchozí iniciační fáze a přetváří je do podoby strategického plánu pro realizaci projektu. V podstatě upřesňuje výstupy předchozí fáze a detailně rozebírá schválený projektový záměr z pohledu času, nákladů, technologií, metodologií a pracovních zdrojů. Cílem je definovat hlavní faktory a sestavit plánové dokumenty (Definice předmětu projektu, Plán projektu).⁵⁸ Mezi důležité metodické prvky procesu plánování patří zejména zpracování struktury členění prací (WBS), organizační struktury projektu (OBS), matice odpovědnosti (RAM), harmonogramu a finančního rozpočtu.

Struktura členění prací (Work Breakdown Structure) slouží k rozčlenění celku na menší části, které se posléze budou projektovým týmem snadněji plánovat a řídit. Ve výsledné WBS jsou zahrnuty veškeré práce, které je nutné odvést, aby bylo dosaženo cíle projektu. Projektový tým by měl na základě WBS zajistit vše potřebné pro realizaci projektu, jelikož WBS pokrývá 100% věcného rozsahu projektu a je považována za nejpřehlednější způsob záznamu. Struktura WBS je sestavena od větších, komplexních celků do podrobnějších detailů.⁵⁹

Organizační struktura projektu (Organisation Breakdown Structure) slouží pro zformování projektového týmu, pro stanovení role, zodpovědnosti a pravomocí daných členů projektového týmu a spolupracujících osob. Tento dokument podrobněji popisuje vztahy uvnitř týmu a slouží jako prostředek komunikace. Obdobně jako projekt je OBS jedinečný a dočasný.⁶⁰

Matice odpovědnosti (Responsibility Matrix) je nástroj, který slouží k určení kompetencí jednotlivých členů v projektovém týmu pro rozdílné části projektových prací. Danou práci je potřeba rozdělit tak, aby právě jedna osoba byla zodpovědná za vykonání určité práce a aby bylo předem dané a jasné, s kým má být konzultována.⁶¹

⁵⁷ DOLEŽAL, J., J. KRÁTKÝ a O. CINGL, ref. 55.

⁵⁸ SVOZILOVÁ, Alena, ref. 46.

⁵⁹ DOLEŽAL, J., J. KRÁTKÝ a O. CINGL, ref. 55.

⁶⁰ DOLEŽAL, J., J. KRÁTKÝ a O. CINGL, ref. 55.

⁶¹ Tamtéž, 2013.

Finanční rozpočet detailně určuje jednotlivé náklady projektu a je nedílnou součástí plánu projektu. Finanční plán je složen z plánu čerpání výdajů a z plánu zdrojů krytí výdajů. Plán čerpání výdajů je sestaven a používán z hlediska času a plán čerpání zdrojů krytí výdajů je sestaven z hlediska plánování a sledování cash-flow, umožňuje tedy určit, kolik prostředků bude potřeba ke krytí výdajů. Pokud se jedná o průběžné financování projektu, tak je nesmírně důležité zpracovat finanční plán, jelikož v tomto případě hrozí riziko zániku projektu z důvodu neuřízených finančních toků.⁶²

Harmonogram obsahuje veškeré časové informace a popisuje, v jakém časovém úseku by měly být dané úkoly vykonány a také jak náročné budou na lidské zdroje. Slouží však také k porovnání skutečnosti s původním plánem a jeho prostřednictvím je možné zjistit odchylky a možnosti řešení ve formě nápravných nebo preventivních opatření. Časový rozpis je představován diagramy a harmonogramy, které jsou důležitým nástrojem pro přehledné podchycení velkého kvanta informací. Mezi nejdůležitější prvky patří milníky a důležité termíny, logické hierarchické struktury prací, údaje o předpokládaném trvání jednotlivých prací a vazby a souslednosti úseků práce.⁶³

Realizace projektu

Proces realizace navazuje na ukončené a schválené procesy přidělení potřebných zdrojů a jmenování projektového týmu v plánovací fázi. Realizace zahrnuje činnosti, které jsou pod vedením projektového manažera vykonávány projektovým týmem a jsou zaměřeny na dosažení plánovaných cílů. Vlastní proces řízení a koordinace, je souhrnem veškerých aktivit zaměřujících se na výkon, kontrolu, časování a sladění plánovaných prací v projektu. V průběhu tohoto procesu je důležitá komunikace a motivace členů v týmu a řízení kvality, změn a rizik. Dále je zde zahrnuta realizace veškerých změn v projektu, které jsou v průběhu navrhovány a posléze schvalovány. Z tohoto důvodu pak mnohdy dochází k aktualizacím původních plánů.⁶⁴ Mezi metodické prvky vztahující se k procesu realizace patří např. monitoring daného projektu, report o stavu projektu, seznam poučení nebo změnový požadavek.

⁶² Tamtéž, 2013.

⁶³ SVOZILOVÁ, Alena, ref. 46.

⁶⁴ SVOZILOVÁ, Alena, ref. 46.

Monitoring projektu slouží ke kontrole a zjištění souladu výkonu realizačních složek projektu s projektovým plánem z hlediska času, nákladů, kvality a rizik. Soustředí se na sběr důležitých poznatků o stavu projektu, měření jeho postupu, srovnání s původním plánem a distribuci informací zájmovým skupinám.⁶⁵

Ukončení projektu

Proces, při kterém jsou ukončeny veškeré aktivity projektu, schváleny a předány výstupy projektu a uzavřeny jeho administrativní záležitosti. V průběhu tohoto procesu jsou dále provedeny všechny nezbytné inventury a hodnocení celého projektu, které mohou být posléze považována za součást know-how všech zainteresovaných stran projektu. Projekt je uzavřen v okamžiku, kdy dochází k dokončení a schválení posledních výstupů projektu. Proces uzavření projektu se skládá ze dvou hlavních částí:⁶⁶

- uzavření kontraktu (akceptace výstupů, závěrečná fakturace, převedení projektu do další životní fáze),
- uzavření projektu (vytvoření závěrečných a hodnotících dokumentů, hodnocení členů projektového týmu, administrativní uzavření projektu).

Při procesu uzavírání projektu se dále zpracovávají důležité dokumenty (předávací protokol, akceptační protokol), které slouží k formálnímu potvrzení předání a ukončení daného projektu.

Předávací protokol potvrzuje fyzické předání výsledku projektu zákazníkovi. Dále má význam pro lhůty uvedené ve smlouvě a slouží jako právní důkaz, že byl výsledek projektu předán. **Akceptační protokol** slouží jako právní potvrzení zákazníka, že daný výsledek projektu převzal a potvrzuje tak dokončení díla, jeho kvalitu a správnost. Zákazník během této procedury může ověřit, zda je vše v pořádku a v případě nedostatků tyto výhrady uvést.⁶⁷

⁶⁵ Tamtéž, 2011.

⁶⁶ Tamtéž, 2011.

⁶⁷ DOLEŽAL, J., J. KRÁTKÝ a O. CINGL, ref. 55.

3 Charakteristika vybraných dotačních titulů podpory podnikání EU v Moravskoslezském kraji

Jednou z hlavních a důležitých priorit Evropské unie je neustálá snaha o posilování ekonomické a sociální soudržnosti EU a snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony v členských zemích EU. K realizaci tohoto cíle dochází prostřednictvím již zmiňované *politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU* (HSS EU), která se snaží účinně reagovat na rozdíly v jednotlivých regionech EU. Podpora jednotlivých regionů ČR, především regionu NUTS 2 Moravskoslezsko, prostřednictvím regionální politiky a vybraných dotačních titulů je přibliženo v této kapitole. Z důvodu rozsahu bakalářské práce se následující kapitoly budou věnovat především vybraným operačním programům podporující podnikání, kterými jsou *Operační program Podnikání a inovace* a *Regionální operační program NUTS 2 Moravskoslezsko*.

3.1 Rámec strukturální pomoci EU v ČR

Strukturální pomoc EU má pro Českou republiku velký význam, jelikož napomáhá a přispívá k snižování regionálních disparit a to vede k zvyšování ekonomické i životní úrovně slabších regionů. Pomoc je poskytována zejména prostřednictvím nástrojů kohezní politiky EU.

3.1.1 Způsobilost území pro alokaci podpory v rámci regionální politiky EU

Z důvodu rostoucího počtu členských států a objemu poskytovaných finančních prostředků bylo nutné zavést jednotné územní členění, které bylo v roce 1988 zavedeno *Evropským statistickým úřadem* (Eurostat). Tento systém územního členění nese název *Nomenklatura územních statistických jednotek* (Nomenclature des Unites Territoriales Statistiques (fr), Nomenclature of Territorial Units for Statistics (en), (NUTS) a umožňuje statistické monitorování a vzájemné srovnání regionů z hlediska počtu obyvatel a velikosti při rozhodování o alokaci podpory EU. Členské země jsou dle členění NUTS rozděleny do tří úrovní z hlediska počtu obyvatel, které jsou uvedeny v tabulce 3.1.

Tab. 3.1: Úrovně regionálního členění NUTS

Úroveň	Doporučený minimální počet obyvatel	Doporučený maximální počet obyvatel
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online], 2016; vlastní zpracování

Jednotlivé úrovně NUTS v ČR jsou následující:

- NUTS 0 – stát Česká republika,
- NUTS 1 – území Česká republika,
- NUTS 2 – 8 regionů soudržnosti,
- NUTS 3 – 14 krajů.

Česká republika je rozdělena ještě na dvě nižší úrovně, které však nejsou pro rozdělení evropských prostředků zásadní a určující. Jedná se o *místní administrativní jednotky* (Local Administrative Unit, LAU):

- LAU 1 – okresy ČR,
- LAU 2 – obce ČR.

Tradičně byla ČR rozdělena na kraje (NUTS 3). Po vstupu do EU se však také začlenila do klasifikace NUTS z důvodu efektivnějšího získávání evropských prostředků na úrovni **regionů soudržnosti** (NUTS 2), do kterých je směřována hlavní podpora z evropských fondů. Regiony soudržnosti jsou složeny z jednoho nebo více krajů a to z důvodu, že jednotlivé české kraje nedosahovali optimálního počtu obyvatel. Regionální politika je totiž především směřována do regionů, u kterých se počet obyvatel pohybuje mezi 800 tisíci a třemi miliony. Jedná se o vzniklé regiony *Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Jihozápad, Střední Čechy, Střední Morava, Moravskoslezsko* a *Hlavní město Praha*. Hlavní město Praha se však díky svým ekonomickým ukazatelům a svou vyspělostí neřadí mezi tyto regiony z hlediska podpory EU, jelikož nesplňuje kritéria pro příjem prostředků méně vyspělých regionů.⁶⁸ Jednotlivé regiony soudržnosti a kraje ČR jsou znázorněny na obrázku 3.1.

⁶⁸ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Regiony regionální politiky. *Strukturalni-fondy.cz* [online] 2016f [27. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>.

Obr. 3.1: Rozdělení ČR z hlediska regionů soudržnosti a krajů.

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]; 2016

3.1.2 Charakteristika a cíle regionální politiky EU v programovacím období 2007–2013

Regionální politika EU byla v programovém období 2007-2013 zaměřena především na snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi regiony EU a také se soustředila na cíle, které vyplývaly z *Lisabonské strategie* na pomoc růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Cílená pomoc směřovala zejména do nejméně rozvinutých regionů EU, jelikož se do tohoto období promítlo největší rozšíření EU v roce 2004 a tím narostly rozdíly ekonomické vyspělosti mezi původními regiony a novými regiony. Na *politiku soudržnosti* ve všech členských státech EU bylo v tomto programovacím období vyčleněno **347 miliard EUR**. Pro Českou republiku bylo z této částky vyhrazeno více než **26 miliard EUR** a prostřednictvím této podpory se snažila naplnit následující hlavní cíle:⁶⁹

- konkurenceschopná ekonomika ČR,
- flexibilní, otevřená a soudržná společnost,
- atraktivní podnikatelské prostředí,
- rovnovážný rozvoj území.

⁶⁹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Programové období 2007-2013. *Strukturalni-fondy.cz* [online] 2016e [29. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>.

V rámci architektury politiky soudržnosti EU v programovacím období 2007–2013 byly Evropskou komisí stanoveny tři cíle:

- Konvergence,
- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost,
- Evropská územní spolupráce.

Největší podíl evropských prostředků dle tabulky 3.2 byl směřován na cíl *Konvergence*, prostřednictvím kterého je podporován hospodářský a sociální rozvoj v nejméně rozvinutých regionech členských států na úrovni NUTS 2 s HDP na obyvatele nižším než 75 % průměru HDP na obyvatele EU. Další podmínkou je, že hrubý národní důchod (HND) na obyvatele daných členských států musí být nižší než 90 % průměru HND na obyvatele EU. Cíl *Konvergence* je financován z ERDF, ESF a CF a v České republice pod tento cíl patřily všechny regiony soudržnosti kromě Hlavního města Prahy. Jednalo se především o podporu modernizace a diverzifikace ekonomické struktury, rozšíření a vylepšení základní infrastruktury regionů, tvorby nových pracovních míst, vzdělávacích systémů, ochrany životního prostředí apod.⁷⁰

Prostředky alokované v cíli *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* směřovaly na podporu zvýšení atraktivity regionů, podporu tvorby nových pracovních míst a konkurenceschopnosti podniků. Podporu z tohoto cíle mohou využívat regiony na úrovni NUTS 2 nebo NUTS 1, které nemohou být zařazeny do cíle *Konvergence* z důvodu přesahujících limitních ukazatelů. V České republice pod tento cíl patřilo pouze Hlavní město Praha.

Nejnižší objem evropských prostředků bylo alokováno v cíli *Evropská územní spolupráce*, který směřoval svou podporu na meziregionální a nadnárodní spolupráci. A dále podporoval přeshraniční spolupráci regionů na úrovni NUTS 3 nacházejících se podél vnitřních a některých vnějších hranic a podél námořních hranic, které od sebe byly vzdáleny maximálně 150 kilometrů. V České republice pod tento cíl patřily všechny regiony.⁷¹

Alokace finančních prostředků EU pro jednotlivé cíle programového období 2007-2013 jsou uvedeny v tabulce 3.2.

⁷⁰ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ [online], ref. 69.

⁷¹ Tamtéž, 2016e.

Tab. 3.2: Alokace prostředků mezi cíle programovacího období 2007–2013

Cíl	Fondy pro EU-27	Fondy pro ČR
Konvergence	283 mld. EUR (81,54%)	25,88 mld. EUR (96,98%)
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. EUR (15,95%)	419,09 mil. EUR (1,56%)
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. EUR (2,52%)	389,05 mil. EUR (1,46%)
Celkem	347 mld. EUR (100%)	26,69 mld. EUR (100%)

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online], 2016; vlastní zpracování

Cíle programového období jsou realizovány prostřednictvím již zmiňovaných *Evropských strukturálních a investičních fondů* a především prostřednictvím jednotlivých **operačních programů** (OP), které v podstatě určují jednotlivé oblasti podpory v daných členských státech, a které jsou definovány v *Národním strategickém referenčním rámci* (NSRR, základní programový dokument České republiky pro využívání fondů Evropské unie v období 2007-2013).

V programovacím období 2007-2013 bylo v České republice využíváno 26 operačních programů, které sloužily k dosažení cílů regionální politiky. Tyto operační programy byly rozděleny mezi tři cíle politiky soudržnosti. Cíl *Konvergence* byl realizován prostřednictvím osmi tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů. Z částky **25,88 mld. EUR** bylo přiděleno **21,22 mld. EUR** pro tematické OP a **4,66 mld. EUR** pro regionální OP.⁷²

Mezi tematické OP patřily:

- OP Doprava,
- OP Životní prostředí,
- OP Podnikání a inovace,
- OP Výzkum a vývoj pro inovace,

⁷² MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Operační programy 2007 – 2013. *Strukturalni-fondy.cz* [online] 2016c [30. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>.

- OP Lidské zdroje a zaměstnanost,
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost,
- Integrovaný operační program,
- OP Technická pomoc.

Mezi regionální OP patřily:

- ROP NUTS 2 Severozápad,
- ROP NUTS 2 Moravskoslezsko,
- ROP NUTS 2 Jihovýchod,
- ROP NUTS 2 Severovýchod,
- ROP NUTS 2 Střední Morava,
- ROP NUTS 2 Jihozápad,
- ROP NUTS 2 Střední Čechy.

Pod cíl *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* spadá v ČR pouze Hlavní město Praha a je realizován prostřednictvím dvou operačních programů:

- OP Praha Konkurenceschopnost,
- OP Praha Adaptabilita.

Cíl *Evropská územní spolupráce* na podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní kooperace byl realizován prostřednictvím devíti operačních programů:

- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko,
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko,
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko,
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko,
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko,
- OP Meziregionální spolupráce,
- OP Nadnárodní spolupráce,
- Síťový operační program ESPON 2013,
- Síťový operační program INTERACT II.

3.1.3 Charakteristika a cíle regionální politiky EU v programovém období 2014–2020

Regionální politika programového období 2014–2020 především směřuje k dosažení cílů strategie *Evropa 2020*, mezi které patří zejména nastartování růstu hospodářství, tvorba nových pracovních míst, řešení energetické závislosti, boj proti změnám klimatu a snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony EU. V zájmu dosažení těchto cílů bylo na politiku soudržnosti v tomto období vyčleněno **351,8 mld. EUR**, z toho téměř **23 mld. EUR** je vyhrazeno pro Českou republiku.⁷³ Počet cílů se oproti minulému období snížil ze tří cílů na dva a jejich zaměření bylo taktéž upraveno. Cíle regionální politiky jsou následující:

- Investice pro růst a konkurenceschopnost,
- Evropská územní spolupráce.

Cíl *Investice pro růst a konkurenceschopnost* je financován z ERDF, ESF, CF a tvoří až 97,3 % z celkového objemu finančních prostředků regionální politiky pro období 2014-2020. To znamená, že až **342,3 mld. EUR** je směřováno na podporu méně rozvinutých, přechodných a více rozvinutých regionů. Podmínky pro rozdělení podporovaných regionů EU jsou následující:⁷⁴

- Méně rozvinuté regiony (NUTS 2), jejichž HDP na obyvatele je nižší než 75 % průměru HDP na obyvatele celé EU.
- Přechodové regiony (NUTS 2), jejichž HDP na obyvatele se pohybuje v rozmezí 75% až 90 % průměru HDP na obyvatele celé EU.
- Více rozvinuté regiony (NUTS 2), jejichž HDP na obyvatele je vyšší než 90 % průměru HDP na obyvatele celé EU.
- Zároveň HND na obyvatele těchto regionů (NUTS 2) nesmí převyšovat 90 % průměrné hodnoty HND na obyvatele celé EU.

Cíl *Evropská územní spolupráce* má totožné náležitosti a financování jako v minulém období 2007-2013. Financován je stále prostřednictvím ERDF, ve kterém je alokováno **9,5 mld. EUR**, což činí 2,7 % celkového rozpočtu regionální politiky EU.

⁷³ EVROPSKÁ KOMISE [online], ref. 24.

⁷⁴ EUROSOKP. Regionální politika 2014 – 2020. *Euroskop.cz* [online]. 2016 [29. 3. 2016]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>.

V programovém období 2014–2020 došlo ke zjednodušení programového rámce a k nahrazení dokumentu *Národní strategický referenční rámec* dokumentem *Dohoda o partnerství ČR*, který se stal základním programovým dokumentem České republiky pro využívání fondů Evropské unie v období 2014-2020. Celkový počet operačních programů se snížil z 26 na stávajících 21 OP. Operační programy v tomto období nejsou rozděleny pouze podle cílů, ale také podle Evropských strukturálních a investičních fondů, prostřednictvím kterých jsou jednotlivé OP financovány.⁷⁵

Cíl *Investice pro růst a zaměstnanost* je realizován prostřednictvím osmi operačních programů, které jsou podporovány z fondů ERDF, ESF a CF:

- OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost,
- OP Výzkum, vývoj a vzdělávání,
- OP Doprava,
- OP Životní prostředí,
- OP Zaměstnanost,
- Integrovaný regionální operační program,
- OP Praha – pól růstu ČR,
- OP Technická pomoc.

Dalšími operačními programy jsou:

- Program rozvoje venkova (podporován z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, EAFRD)
- OP Rybářství (podporován z Evropského námořního a rybářského fondu, ENRF)

Cíl **Evropská územní spolupráce** je realizován prostřednictvím těchto desíti OP, které jsou podporovány z fondu ERDF:

- OP ČR – Polsko,
- OP Slovensko – ČR,
- OP Rakousko – ČR,
- OP Svobodný stát Sasko – ČR,
- OP Svobodný stát Bavorsko – ČR,

⁷⁵ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Operační programy 2014 - 2020. *Strukturalni-fondy.cz* [online] 2016d [30. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>.

- Program nadnárodní spolupráce Interreg CENTRAL EUROPE,
- Program nadnárodní spolupráce DANUBE,
- Program meziregionální spolupráce INTERREG EUROPE,
- Program meziregionální spolupráce ESPON 2020,
- Program meziregionální spolupráce INTERACT III,
- Program URBACT III.

3.2 Vybrané dotační tituly podpory podnikání EU v Moravskoslezském kraji v období 2007–2013

Podpora malého a středního podnikání je nedílnou součástí jednotlivých regionů ČR. V následující části bude podrobněji charakterizována podpora podnikání v Moravskoslezském kraji v programovacím období 2007–2013 prostřednictvím dvou klíčových dotačních titulů, kterými jsou Operační program Podnikání a inovace a Regionální operační program NUTS 2 Moravskoslezsko.

3.2.1 Operační program Podnikání a inovace

Operační program Podnikání a inovace (OP PI) se v období 2007–2013 řadil mezi tematické operační programy v cíli *Konvergence*, které byly vyhlášeny pro Českou republiku a jeho řídicím orgánem bylo *Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR*. Z hlediska finančních prostředků byl OP PI třetím největším operačním programem v České republice. Z fondu ERDF pro něj bylo vyčleněno **3,04 mld. EUR**.⁷⁶

Základním cílem OP PI byl především rozvoj a zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelského prostředí (zejména sektor MSP) a podpora přenosu výstupů výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe. Podporoval vznik nových a rozvoj stávajících MSP, využívání moderních technologií a inovačního potenciálu. Dále umožňoval zkvalitňování infrastruktury, služeb a spolupráce v podnikatelském sektoru z důvodu udržení přitažlivosti ČR a jejích regionů pro investory.⁷⁷ V souladu s dosažením daného cíle bylo v rámci OP PI stanoveno **7 prioritních os**, které jsou dále členěny na **16 jednotlivých programů podpory**. Podrobný přehled struktury OP PI je zobrazen v příloze č. 1.

⁷⁶ MANDYSOVÁ, Ivana, ref. 5.

⁷⁷ Tamtéž, 2009.

Účelem jednotlivých prioritních os a programů bylo naplnění globálního cíle, který byl zaměřen na již zmíněné **zvyšování konkurenceschopnosti sektoru průmyslu a služeb**. Prioritní osy jsou následující:

- Vznik firem,
- Rozvoj firem,
- Efektivní energie,
- Inovace,
- Prostředí pro podnikání a inovace,
- Služby pro rozvoj podnikání,
- Technická pomoc.

Finanční alokace ze strukturálních fondů EU pro OP PI byla stanovena ve výši 11,75 % z celkových evropských prostředků určených pro ČR. V hodnotovém vyjádření se jednalo o částku **3 041,31 mil. EUR**, která byla k dispozici pro jednotlivé prioritní osy OP PI v ČR.⁷⁸ Rozdělení této částky pro jednotlivé prioritní osy je uvedeno v tabulce 3.3.

Tab. 3.3: Alokace finančních prostředků OP PI v programovacím období 2007–2013

Prioritní osa	Příspěvek EU	Alokace v %
1. Vznik firem	79 074 126 EUR	2,6 %
2. Rozvoj firem	663 006 134 EUR	21,8 %
3. Efektivní energie	243 305 004 EUR	4 %
4. Inovace	680 155 247 EUR	22,4%
5. Prostředí pro podnikání a inovace	1 076 624 642 EUR	38,4%
6. Služby pro rozvoj podnikání	209 546 434 EUR	7,9%
7. Technická pomoc	89 600 959 EUR	2,9%
Celkem	3 041 312 546 EUR	100%

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR [online], 2008; vlastní zpracování

⁷⁸ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Operační program Podnikání a inovace* [online]. MPO, 2007. [31. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/text-oppi-34.pdf>.

3.2.2 Regionální operační program NUTS 2 Moravskoslezsko

Regionální operační program NUTS 2 Moravskoslezsko (ROP Moravskoslezsko) byl v období 2007–2013 zaměřen na podporu regionu Moravskoslezsko. Patří obdobně jako OP PI mezi operační programy cíle *Konvergence* a jeho řídicím orgánem je Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko. Co se týče finančních prostředků, tak pro něj bylo v období 2007–2013 vyčleněno **716,09 mil. EUR** z Evropského fondu pro regionální rozvoj. **Cílem operačního programu** bylo zlepšení dopravní dostupnosti a propojenosti regionu. Tento cíl obsahoval zejména modernizaci prostředků veřejné dopravy, rozvoj infrastruktury a služeb cestovního ruchu. Dále se soustředil na snižování nezaměstnanosti, přípravu menších podnikatelských ploch a podnikatelského prostředí, zlepšování života v regionu z hlediska vzdělávání, zdravotnictví a veřejné správy.⁷⁹

Globální cíl zaměřen na zrychlení rozvoje regionu, zvýšení konkurenceschopnosti a efektivnější využití potenciálu byl naplňován prostřednictvím **5 prioritních os**, které jsou dále konkretizovány oblastmi podpory, které vymezují, jaké projekty budou podporovány v rámci jednotlivých prioritních os. Prioritní osy jsou následující:⁸⁰

- Prioritní osa 1: **Regionální infrastruktura a dostupnost** (modernizace a rozšíření infrastruktury, rozvoj a dostupnost letiště Ostrava, modernizace hromadné dopravy atd.)
- Prioritní osa 2: **Podpora prosperity regionu** (rozvoj cestovního ruchu, využívání brownfields, modernizace veřejných služeb atd.)
- Prioritní osa 3: **Rozvoj měst** (zvyšování turistické atraktivity, modernizace měst atd.)
- Prioritní osa 4: **Rozvoj venkova** (rekonstrukce veřejných budov, modernizace vybavení ve školství, zdravotnictví atd.)
- Prioritní osa 5: **Technická pomoc** (financování aktivit spojených s řízením OP, příprava, realizace projektů atd.)

Celková finanční alokace ROP Moravskoslezsko v programovém období 2007–2013 byla stanovena ve výši **716,09 mil EUR**, což činilo 2,68 % z celkové alokace finančních prostředků strukturálních fondů EU, které byly k dispozici pro ČR. Financování bylo dále navýšeno o přibližně 126 mil. EUR z českých veřejných zdrojů. Rozdělení finančních prostředků pro jednotlivé prioritní osy je uvedeno v tabulce 3.4.

⁷⁹ CZECHTRADE. ROP Moravskoslezsko. *Businessinfo.cz* [online]. 2016c [31. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/dotace-a-financovani/zdroje-financovani-z-eu/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/regionalni-operacni-programy-rop/rop-moravskoslezsko.html>.

⁸⁰ Tamtéž, 2016c.

Tab. 3.4: Alokace finančních prostředků ROP MS v programovém období 2007-2013

Prioritní osa	Příspěvek EU	Alokace v %
1. Regionální infrastruktura a dostupnost	289,3 mil. EUR	40,4 %
2. Podpora prosperity regionu	194,8 mil. EUR	27,2%
3. Rozvoj měst	136,1 mil. EUR	19%
4. Rozvoj venkova	71,6 mil. EUR	10%
5. Technické pomoc	24,3 mil. EUR	3,4%
Celkem	716,1 mil. EUR	100%

Zdroj: Czechtrade [online], 2016; vlastní zpracování

3.3 Vybrané dotační tituly podpory podnikání EU v Moravskoslezském kraji v období 2014–2020

V následující části bude podrobněji charakterizována podpora podnikání v Moravskoslezském kraji v programovém období 2014–2020 prostřednictvím dvou klíčových dotačních titulů, které se oproti minulému období lehce změnily. Jsou jimi Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost a Integrovaný regionální operační program.

3.3.1 Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK) pro období 2014–2020 navazuje na úspěšný OP PI z minulého programového období. Je zařazen mezi osm operačních programů v cíli *Investice pro růst a konkurenceschopnost* a je řízen prostřednictvím MPO ČR. Podporuje podnikatelský sektor v méně rozvinutých regionech ČR (NUTS 2 kromě Hl. města Prahy) a je financován z ERDF. Pro programové období 2014–2020 je pro OP PIK z tohoto fondu vyhrazeno **4,3 mld. EUR**.

OP PIK je zaměřen zejména na sektor MSP a **hlavním cílem** OP je dosažení především udržitelné a konkurenceschopné ekonomiky, která bude založená na znalostech a inovacích. Podporuje podniky, aby se dokázaly prosadit na světových trzích a vytvářely stále dostatek nových pracovních míst. Dále podporuje zvyšování počtu podniků schopných posunovat svou technologickou hranici, rozvoj podnikání a inovací v prostředí s nižší znalostní intenzitou,

posun podniků k energeticky účinnému, nízkouhlíkovému provozu, usnadnění rozvoje podnikání a služeb prostřednictvím kvalitních a vysokorychlostních internetových služeb.⁸¹

Výše zmíněné cíle jsou naplňovány prostřednictvím **pěti prioritních os**, které dále obsahují jeden či více specifických cílů. OP PIK obsahuje celkem 16 specifických cílů, které reprezentují tematické zaměření podpory. Podrobné znázornění struktury OP PIK je uvedeno v příloze č. 1. Prioritní osy jsou následující:⁸²

- Prioritní osa 1: **Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace,**
- Prioritní osa 2: **Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti MSP,**
- Prioritní osa 3: **Účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin,**
- Prioritní osa 4: **Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií,**
- Prioritní oblast 5: **Technická pomoc.**

Z hlediska celkové **finanční alokace** je OP PIK druhým největším operačním programem po Integrovaném regionálním operačním programu. Pro OP PIK je v programovém období k dispozici **7,9 mld. EUR**, z toho **4,3 mld. EUR** činí evropské prostředky z fondu ERDF. Přehled finanční alokace v rámci prioritních os je uvedeno v tabulce 3.5.

Tab. 3.5: Alokace finančních prostředků OP PIK v programovém období 2014–2020

Prioritní osa	Podpora EU	Příspěvek ČR	Celkové financování
Prioritní osa 1	1 337 979 411 EUR	1 336 316 210 EUR	2 674 295 621 EUR
Prioritní osa 2	892 130 143 EUR	429 058 701 EUR	1 321 188 844 EUR
Prioritní osa 3	1 217 129 658 EUR	1 135 295 301 EUR	2 352 424 959 EUR
Prioritní osa 4	743 657 589 EUR	672 089 636 EUR	1 415 747 225 EUR
Prioritní osa 5	125 165 816 EUR	22 088 085 EUR	147 253 901 EUR
Celkem	4 316 062 617 EUR	3 594 847 933 EUR	7 910 910 550 EUR

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR [online], 2016; vlastní zpracování

⁸¹ CZECHTRADE. Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. *Businessinfo.cz* [online]. 2016b [4. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/operacni-program-podnikani-a-inovace-pro-konkurenceschopnost-63499.html>.

⁸² CZECHINVEST. Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. *Czechinvest.org* [online]. 2016b [4. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/opik-cz>.

3.3.2 Integrovaný regionální operační program

Integrovaný regionální operační program (IROP) navazuje na jednotlivé Regionální operační programy z programového období 2007-2013. Je zařazen mezi OP spadající do cíle Investice pro růst a konkurenceschopnost a je řízen *Ministerstvem pro místní rozvoj ČR*. Podpora je namířena do všech regionů soudržnosti ČR s výjimkou Hl. města Prahy. V programovém období 2014-2020 je pro IROP vyhrazeno přibližně **4,7 mld. EUR** z fondu ERDF.

Hlavním cílem operačního programu je snížit regionální disparity, zajistit vyvážený rozvoj území, zkvalitnit infrastrukturu, snížit míru nezaměstnanosti, zlepšit veřejnou správu a veřejné služby pro zvýšení konkurenceschopnosti a zajištění udržitelného rozvoje v regionech, městech a obcích. Tyto priority jsou obsaženy v **pěti prioritních osách**, které jsou následující:⁸³

- Prioritní osa 1: **Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony** (modernizace dopravní infrastruktury, omezování přírodních rizik, povodní a ekologické zátěže).
- Prioritní osa 2: **Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů** (snížování energetické náročnosti ekonomiky, zkvalitnění systému vzdělávání).
- Prioritní osa 3: **Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí** (rozvoj informačních a komunikačních technologií, ochrana životního prostředí a využívání přírodního bohatství, kvalitní a efektivní veřejná správa).
- Prioritní osa 4: **Komunitně vedený místní rozvoj** (fungující sociální systém a boj proti chudobě).
- Prioritní osa 5: **Technická pomoc**.

Celková **finanční alokace** IROP je v programovém období 2014-2020 stanovena ve výši **5,5 mld. EUR**, z toho **4,7 mld. EUR** činí evropské finanční prostředky. Nejvyšší objem finančních prostředků ve výši 2,13 mld. EUR je směřován k prioritní ose 2. Podrobnější znázornění finanční alokace je uvedeno v tabulce 3.6.

⁸³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Integrovaný regionální operační program. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016b [4. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Integrovaný-regionální-operacní-program>.

Tab. 3.6: Alokace finančních prostředků IROP v programovém období 2014–2020

Prioritní osa	Podpora EU	Příspěvek ČR	Financování celkem
Prioritní osa 1	1 606 607 016 EUR	283 518 885 EUR	1 890 125 901 EUR
Prioritní osa 2	1 811 165 891 EUR	319 617 510 EUR	2 130 783 401 EUR
Prioritní osa 3	789 694 285 EUR	139 357 813 EUR	929 052 098 EUR
Prioritní osa 4	378 025 180 EUR	19 896 062 EUR	397 921 242 EUR
Prioritní osa 5	127 583 498 EUR	22 514 735 EUR	150 098 233 EUR
Celkem	4 713 075 870 EUR	784 905 005 EUR	5 497 980 875 EUR

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online], 2016; vlastní zpracování

4 Evaluace a využití vybraných dotačních titulů podpory malých a středních podniků v Moravskoslezském kraji v programovém období 2007–2013

Tato kapitola je zaměřena na evaluaci strukturální pomoci Evropské unie v České republice a to konkrétně v regionu soudržnosti Moravskoslezsko. V kapitole je nejprve uvedena charakteristika procesu čerpání finančních prostředků z fondů EU, poté je zde nastíněn finanční a věcný pokrok realizace strukturální pomoci EU z pohledu ČR a typologie jednotlivých finančních toků a indikátorů. Druhá část kapitoly je věnována evaluaci finančního a věcného pokroku realizace strukturální pomoci z fondů EU v regionu Moravskoslezsko v programovacím období 2007–2013. Konkrétně se jedná o *Operační program Podnikání a inovace* a *Regionální operační program NUTS 2 Moravskoslezsko*.

4.1 Teoretická východiska evaluace strukturální pomoci EU v ČR

Proces získávání finančních prostředků EU je v České republice sledován prostřednictvím *Čtvrtletních (měsíčních) monitorovacích zpráv o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti v programovém období 2007–2013*, které zpracovává a vydává *Národní orgán pro koordinaci* (NOK). Tyto monitorovací zprávy jsou stěžejním výstupem při evaluaci realizace strukturální pomoci EU prostřednictvím jednotlivých operačních programů ČR a poskytují zásadní informace o finančním a věcném pokroku.

4.1.1 Charakteristika procesu čerpání finančních prostředků z fondů EU

Kompletní a složitý proces získávání finančních prostředků z fondů EU je rozdělen do čtyř určitých fází, kterými jsou:⁸⁴

- vyhlášení výzvy,
- hodnocení a výběr projektu,
- realizace a proplácení,
- certifikace.

⁸⁴ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN KOORDINACE. *Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti v programovém období 2007 – 2013. IV. čtvrtletí 2015* [online]. MMR ČR, 2015 [15. 4. 2016]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e42150fd-4393-4930-b009-c62d071722dd/CMZ_2015_IVQ_elektronicka.pdf.

První fází je **vyhlášení výzvy**, kdy dochází k vyhlášení časově vymezené výzvy k předkládání žádosti o podporu v rámci jednotlivých prioritních os a oblastí podpory. Tyto výzvy jsou vyhlašovány řídicími orgány (ŘO) nebo zprostředkujícími subjekty (ZS) příslušných operačních programů.

Další fází je **hodnocení a výběr projektu**, kdy dochází k podávání žádostí o podporu v daných termínech vyhlášených ŘO nebo ZS. Tyto žádosti musí být v souladu s cíli daného operačního programu, z něhož chce žadatel získat finanční prostředky. Veškeré podrobné a důležité podmínky finanční podpory jsou uvedeny ve vyhlášené výzvě. Následně v rámci schvalovacího procesu ŘO nebo ZS dochází k hodnocení podaných žádostí a na základě přesně definovaných kritérií jsou vybírány projekty, kterým bude dotace udělena. S žadateli, kteří danou žádostí splní stanovená kritéria, je podepsán právní akt o poskytnutí dotace.

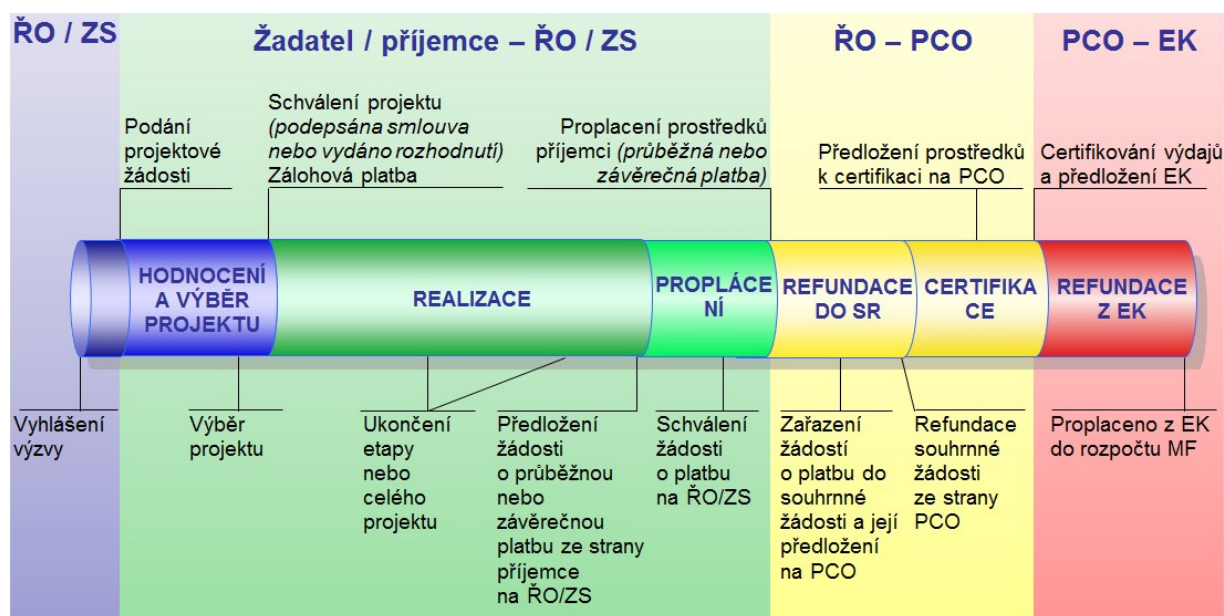
Třetí fází je **realizace a proplácení**, ve které se realizují platby příjemcům podpory na základě žádostí o platbu předložených na ŘO nebo ZS. Platby probíhají formou ex-post plateb (následné proplácení výdajů již vynaložených příjemcem) nebo formou ex-ante plateb (poskytnutí finančních prostředků před realizací výdajů na projekt). Rozhodnutí o způsobu platby je plně v kompetenci ŘO po dohodě se správcem kapitoly státního rozpočtu. Při předkládání žádostí o platbu je nezbytné, aby příjemci předložili odůvodnění výdajů a prokázali, že odpovídají podmínkám realizace projektů obsažených ve smlouvě. Veškeré výdaje musí být podloženy doklady, které prokážou, že výdaje byly vynaložené efektivně, hospodárně a transparentně.

Poslední fází je **certifikace**. Systém finančních prostředků z rozpočtu EU je založen na principu předfinancování, což znamená, že podíl až 85 % EU určený na spolufinancování operačních programů, musí být nejprve předfinancován ze státního rozpočtu ČR a až poté je daný podíl EU refundován zpět do státního rozpočtu. Aby však bylo možné předfinancovat podíl EU, je nutné, aby jednotlivé kapitoly státního rozpočtu měly pro daný rok dostatečné množství finančních prostředků.⁸⁵

Schéma kompletního procesu čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU, který začíná vyhlášením výzvy a končí refundací finančních prostředků z EU je zobrazeno v následujícím obrázku 4.1.

⁸⁵ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN KOORDINACE [online], ref. 84.

Obr. 4.1: Schéma průběhu čerpání finančních prostředků z fondů EU

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Národní orgán koordinace [online]; 2015, s. 9

4.1.2 Finanční pokrok realizace strukturální pomoci EU a typologie finančních toků

Monitorování **finančního pokroku** znamená sledování kompletního průběhu efektivního čerpání a využívání získaných finančních prostředků za jednotlivé roky v programovacím období 2007–2013. Finanční pokrok je sledován od úrovně projektů, které jsou realizovány v rámci jednotlivých OP, až po úroveň *Národního strategického referenčního rámce*. Monitorování slouží především ke srovnávání skutečnosti s předloženým plánem efektivního čerpání a využívání finančních prostředků. Tento komplexní systém monitorování finančních toků využívá data a informace o projektech ve schvalovací, realizační i po realizační fázi v podobě sledování udržitelnosti daných výsledků projektů. Úkolem monitorování je také sledování a identifikování případných negativních vývojů při čerpání finančních prostředků a na základě těchto zjištění poté vytvářet důkladné opatření za účelem odstranění zjištěných problémů.⁸⁶

Pro lepší pochopení finančního pokroku jsou charakterizovány následující **finanční toky**, které s průběhem čerpání finančních prostředků úzce souvisí:⁸⁷

⁸⁶ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Monitorování finančního pokroku. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016g [15. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci/Monitorovani/Monitorovani-financniho-pokroku>.

⁸⁷ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN KOORDINACE [online], ref. 84.

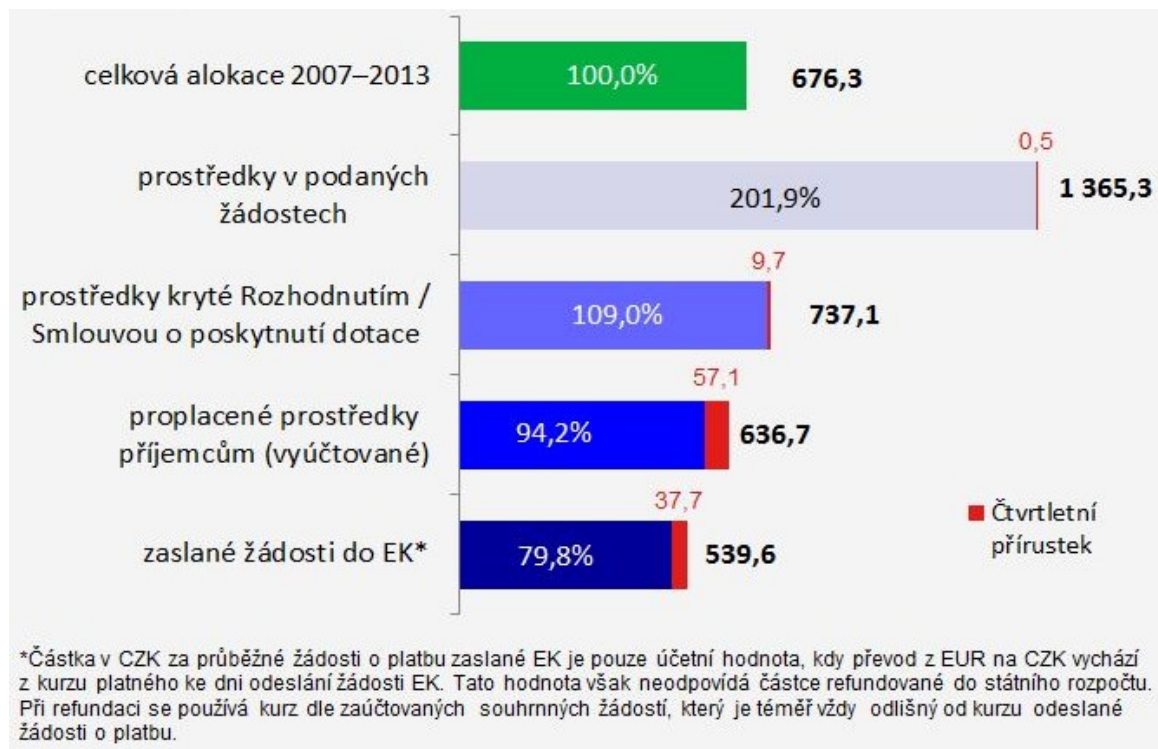
- **Prostředky v podaných žádostech** – představují objem finančních prostředků v žádostech o podporu, které předložili žadatelé v rámci vyhlášené výzvy jednotlivých OP.
- **Prostředky s vydaným rozhodnutím či podepsanou smlouvou** – představují objem finančních prostředků, které jsou schválené prostřednictvím rozhodnutí či podepsané smlouvy o poskytnutí dotace.
- **Prostředky proplacené příjemcům** – představují objem finančních prostředků, které jsou proplacené na účet konečného příjemce na základě zkontrolované žádosti o platbu po ukončení projektu.
- **Certifikované platby** (zaslané žádosti o platby) – představují zaslané žádosti o refundaci finančních prostředků z EU do státního rozpočtu ČR.

Údaje týkající se finančního pokroku ČR v rámci programovacího období 2007–2013 byly, v průběhu tvorby bakalářské práce, dostupné ke konci roku 2015. Od začátku programovacího období do 6. ledna 2016 bylo podáno celkem **124 296 žádostí** o dotaci v celkovém objemu finančních prostředků ve výši **1 365,3 mld. Kč**. Celkově bylo ke konci roku 2015 schváleno **70 492 projektů** v celkové výši **737,1 mld. Kč**, kdy tato částka představovala 109 % celkové alokace. Co se týče celkového počtu finančně ukončených projektů, tak k 6. lednu 2016 bylo finančně ukončeno **52 840 projektů** v celkové výši **439 664 mil. Kč**, což představovalo 65 % celkové alokace programového období 2007-2013. Celková výše proplacených finančních prostředků příjemcům byla **636 723 mil. Kč** (94,2 %) a objem prostředků v souhrnných žádostech zaúčtovaných Platebním a certifikačním orgánem (PCO) činil **592 997 mil. Kč** (87,7 %).⁸⁸

Přehled o souhrnném stavu čerpání finančních prostředků z fondů EU za Českou republiku je dále uveden na obrázku 4.2.

⁸⁸ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN KOORDINACE [online], ref. 84.

Obr. 4.2: Souhrnný stav čerpání finančních prostředků z fondů EU z pohledu ČR (stav k 6. 1. 2016)

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]; 2016

Co se týče jednotlivých operačních programů z hlediska zaslaných žádostí do EK k 6. 1. 2016, tak nejvyšší podíl zaslaných žádostí o proplacení finančních prostředků měl ROP Moravskoslezsko s 86,4 %. Na druhém místě je OP Podnikání a inovace s 86,2 % a poté se stejným podílem následují Regionální operační programy Střední Morava, Střední Čechy, Jihozápad, Severovýchod a Jihovýchod. Naopak nejnižší podíl zaslaných žádostí vykazoval OP Doprava s 67 % a Integrovaný operační program se 71,8 %.⁸⁹ Podrobný souhrn údajů o projektech podle jednotlivých operačních programů ČR a fondů EU k 6. 1. 2016 je uveden v příloze 3.

V tabulce 4.1 je dále uveden stručný přehled údajů o projektech podle vybraných operačních programů (OP PI a ROP NUTS 2 Moravskoslezsko) k 6. 1. 2016 v rámci České republiky.

⁸⁹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN KOORDINACE [online], ref. 84.

Tab. 4.1: Přehled údajů o projektech podle vybraných operačních programů (stav k 6. 1. 2016)

OP	Celková alokace (2007-2013)	Podané žádosti		Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou smlouvou		Finanční prostředky vyplacené příjemcům	
		počet	částka (mil. Kč)	počet	částka (mil. Kč)	částka (mil. Kč)	procentní podíl
OP PI	81 814	20 743	180 274	12 874	95 682	87 003	106,3 %
ROP MS	19 624	1 894	36 321	1 084	21 356	16 343	83,3 %

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Národní orgán koordinace [online], 2015; vlastní zpracování

4.1.3 Věcný pokrok realizace strukturální pomoci EU v ČR a typologie indikátorů

Monitorování věcného pokroku souvisí se zaměřením projektů, kdy dochází k průběžnému sledování a následné evaluaci věcného a finančního využívání prostředků z fondů EU ve všech fázích realizace projektů a OP. Umožňuje sledování shody plánovaných cílů se skutečným stavem pomocí měřitelných indikátorů. Pravidelnost monitorování jednotlivých indikátorů je dána požadavky na strukturu, obsah a předkládací termíny výročních zpráv OP a dále potřebou průběžné evaluace dosažených výsledků.

Jednotlivé indikátory slouží k sledování průběhu a výsledků realizace daných projektů, oblastí podpory, prioritních os a OP z hlediska stanovených cílů. Jednotlivé indikátory musí být schvalovány monitorovacím výborem a musí být obsaženy v prováděcím dokumentu. Při žádosti o finanční podporu je každý žadatel povinen doložit monitorovací indikátory daného projektu a uvést kvantifikaci indikátorů, které mají vazbu na dané oblasti podpory v prováděcím dokumentu. Indikátory poté mají klíčový význam při evaluaci jednotlivých projektů. Informace o plnění indikátorů jsou vykazovány v monitorovacích zprávách a nedodržování těchto indikátorů může vést k částečnému či úplnému zamítnutí dotace.⁹⁰

⁹⁰ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Monitorování věcného pokroku. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016h [16. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci/Monitorovani/Monitorovani-vecneho-pokroku>.

V následující části je pro lepší pochopení věcného pokroku uvedena definice indikátorů a jejich typologie.

Indikátor (ukazatel) musí být přesně definován a slouží k měření cíle, plánu a postupu jednotlivých úrovní implementace. Je důležité, aby každý z indikátorů měl přesně definovaný název, měrnou jednotku, zdroj údajů a dále výchozí, cílovou a dosaženou hodnotu.

Indikátorová soustava slouží k průběžné a také následné evaluaci naplňování jednotlivých stanovených cílů u daných projektů. Jedná se o ucelený a koherentní systém indikátorů operačních programů, *Národního strategického referenčního rámce* či *Dohody o partnerství*.

Typologie indikátorů se člení dle terminologie EK:⁹¹

Kontextové indikátory zabezpečují informace o ekonomické, sociální a ekologické situaci v daném čase. Jedná se pouze o charakterizování dané situace v prostředí, ve kterém budou jednotlivé projekty realizovány a finanční prostředky z fondů EU čerpány. Jsou to statistické ukazatele, které nejsou vhodné pro evaluaci přímého efektu intervencí.

Indikátory výstupu slouží k sledování a evaluaci prováděných aktivit a opatření, které charakterizují jednotlivé činnosti. Poskytují informace o výstupech realizace daných operací v rámci určitého programu a většinou jsou vyjádřeny fyzikální měrnou jednotkou či počtem kusů (např. počet podpořených malých a středních podniků). Důležité charakteristiky pro indikátory výstupu jsou následující:⁹²

- definice, měrná jednotka, metoda sledování a zdroj dat,
- výchozí hodnota je vždy nulová,
- cílová hodnota musí být stanovena,
- agregovatelnost hodnot z úrovně projektů je nutná.

⁹¹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN KOORDINACE. *Zásady tvorby a používání indikátorů v programovém období 2014–2020* [online]. MMR ČR, 2014 [cit. 21. 4. 2016]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/778fb5a4-c6ef-4d41-8575-b10ded1da237/MP-Indikatoru-2014-2020_FIN.pdf.

⁹² Tamtéž, 2014.

Indikátory výsledku jsou přímo vázány na stanovené cíle a slouží k prokázání, zda bylo těchto cílů projektu nebo programu dosaženo. Charakterizují jevy, které lze vyjádřit v naturálních nebo peněžních jednotkách. Indikátory sledují a měří výsledek podpory, tudíž jsou důležitým podkladem pro řízení projektů po celou dobu implementace. Charakteristiky pro indikátory výsledku jsou následující:⁹³

- definice, měrná jednotka, metoda sledování a zdroj dat,
- zpravidla nenulová výchozí hodnota,
- stanovená cílová hodnota.

Indikátory dopadu jsou spojeny s širšími cíli programu a svým pojetím se přibližují indikátorům výsledku. Týkají se přínosů programu přesahujících okamžité účinky na přímé příjemce v programové oblasti. Zpravidla se vyjadřují v *netto* hodnotě, což znamená odečtení účinků, které nelze přičíst intervenci.

Dále je pro hodnocení důležité rozlišit jednotlivé hodnoty indikátorů.

Výchozí hodnota indikátoru je hodnota naměřená před začátkem realizace projektu, která se během průběhu realizace nemění. Dále je tato hodnota zohledněna v rámci dosažené hodnoty. Ke změně výchozí hodnoty může dojít pouze v případě, kdy se změní metodika výpočtu statistických indikátorů a zpětně jsou dopočítávány časové řady.

Cílová hodnota indikátoru je stanovena prostřednictvím řídicího orgánu jako stav, kterého by mělo být dosaženo pomocí intervencí. Jedná se tedy o plánovanou hodnotu indikátoru, k jehož dosažení se žadatel zavázal vůči poskytovateli podpory.

Dosažená hodnota indikátoru je hodnotou naplnění indikátorů v průběhu a ukončení realizace projektu. Tato hodnota je kumulativním údajem od počátku realizace projektu. U této hodnoty indikátorů je sledováno také datum, k němuž byly dané naměřené hodnoty platné.

Závazek příjemce je hodnota, která je sumou cílových hodnot indikátorů, ke kterým se v projektech zavázali jednotliví příjemci. Pokud dojde k situaci, že závazek silně překračuje hranice cílové hodnoty stanovené v programovém dokumentu, jedná se o tzv. přezávazkování indikátoru.⁹⁴

⁹³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN KOORDINACE [online], ref. 91.

⁹⁴ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN KOORDINACE [online], ref. 91.

Nejaktuálnější informace týkající se věcného pokroku ČR v rámci programovacího období 2007–2013 jsou prostřednictvím MMR ČR uvedeny do konce roku 2015, respektive k 6. lednu 2016. Díky tomuto monitorování si lze udělat představu, co konkrétně bylo v regionech ČR podpořeno z fondů EU.

První cíl *Konkurenceschopná česká ekonomika* je zaměřen na posílení konkurenceschopnosti českých podniků. Prostřednictvím podpory EU bylo vytvořeno až **29,88 tisíc** nových pracovních míst v podnicích, které se zaměřovaly především na výzkum, vývoj a inovace. Dále bylo podpořeno **8 289 projektů** na podporu sektoru MSP a **4 462 projektů** na zavedení nových produktových, procesních, organizačních a marketingových inovací. Dále bylo prostřednictvím podpory 8 center excelence a 66 regionálních výzkumných center vytvořeno **4,9 tisíc** nových pracovních pozic v oblasti *Výzkumu a vývoje*.

Druhý cíl *Otevřená, flexibilní a soudržná společnost* je zaměřen na zajištění kvalifikovaných a flexibilních pracovních sil, na zvýšení úrovně vzdělanosti v ČR a na efektivní systém veřejné správy. Prostřednictvím OP již bylo podpořeno mnoho vzdělávacích, rekvalifikačních kurzů, stáží, školení atd. Těchto aktivit se zúčastnilo přes **10 mil. osob**, z toho 1,64 mil. studentů v počátečním vzdělávání. Nově bylo vytvořeno **57,6 pracovních pozic**. V rámci sociálních služeb a aktivit bylo realizováno 109 programů a v rámci prevence 54 programů.

Třetí cíl *Atraktivní prostředí* je zaměřen na zlepšení životního prostředí, rozvoj dopravní dostupnosti a environmentální infrastruktury. Prostřednictvím podpory EU bylo postaveno **245,5 km** nových silnic a zrekonstruováno **369,1 km** železničních tratí. Dále bylo **212,4 km²** území revitalizováno a odstraněno **1 272,8 tisíc m²** starých ekologických zátěží.

Čtvrtý cíl *Vyvážený rozvoj území* je zaměřen na rozvoj potenciálu regionů soudržnosti ČR, na posílení role měst jako hlavních center rozvoje a růstu regionů, na snižování disparit, na řešení problémů uvnitř regionů a na harmonický vývoj území. Celkem bylo revitalizováno až **1 803,7 tisíc m²** ploch ve městech ve venkovských oblastech. Dále bylo v regionech postaveno a zrekonstruováno celkem **2 749,5 km** silnic II. a III. třídy.⁹⁵

Souhrnný přehled indikátorů a věcného pokroku realizace strukturální pomoci z fondů EU v ČR v programovém období 2007-2013 je uveden v příloze 4.

⁹⁵ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN KOORDINACE [online], ref. 84.

4.2 Evaluace finančního a věcného pokroku Operačního programu Podnikání a inovace

Struktura veřejně dostupných údajů ohledně finančního a věcného pokroku je rozdílná, tudíž se obsahový rámec evaluací vybraných operačních programů může v určitých oblastech odlišovat. Informace a údaje potřebné k evaluaci finančního a věcného pokroku v rámci OP PI poskytlá databáze agentury *CzechInvest* a *Výroční zpráva Operačního programu Podnikání a inovace za rok 2014*.

V Moravskoslezském kraji (MSK) bylo v rámci OP Podnikání a inovace k 21. 4. 2016 podáno celkem **3 572** projektových žádostí o dotaci z celkového počtu **26 280** žádostí a výše proplacených prostředků z EU k tomuto datu byla **10 475 602 813 Kč**. Schváleno do tohoto data bylo **1 849** projektových žádostí (což představuje 51,76 % všech podaných žádostí) a zamítnuto **1 705** žádostí (což představuje 48,24 % všech podaných žádostí) z důvodu nesplnění formálních kritérií či odstoupení žadatele.⁹⁶ Pro lepší přehled je stav projektových žádostí o dotaci ke dni 21. 4. 2016 uveden v tabulce 4.2.

Tab. 4.2: Stav žádostí o dotaci v rámci OP PI v Moravskoslezském kraji (k 21. 4. 2016)

	Počet žádostí v ČR	Počet žádostí v MSK	Procentní podíl žádostí MSK vzhledem k ČR
Podané žádosti	26 280	3 572	13,59 %
Zamítnuté žádosti	13 716	1 705	12,43 %
Schválené žádosti	12 417	1 849	14,89 %

Zdroj: CzechInvest [online], 2016; vlastní zpracování

Co se týče srovnání regionů soudržnosti, tak dle nejnovější *Výroční zprávy Operačního programu Podnikání a inovace za rok 2014* se region *NUTS 2 Moravskoslezsko* umístil na pátém místě z hlediska výše poskytnuté podpory obdržením Rozhodnutím či podepsanou smlouvou k 31. 12. 2014. *NUTS 2 Moravskoslezsko* získalo v rámci OP PI v období 2007-2014 podporu ve výši **443 422 798,88 EUR**.

⁹⁶ CZECHINVEST. eAccount. *Czechinvest.org* [online]. 2016c [22. 4. 2016]. Dostupné z: <http://eaccount.czechinvest.org/Statistiky/StatistikaCepaniDotaci.aspx>.

Na prvním místě se z hlediska výše poskytnuté podpory umístil region *NUTS 2 Jihovýchod* s obdrženými prostředky ve výši **700 015 632,93 EUR**. Naopak nejméně finančních prostředků získal region *NUTS 2 Jihozápad* ve výši **259 061 487,96 EUR**⁹⁷. Souhrnný přehled srovnání regionů soudržnosti je zobrazen v tabulce 4.3, ve které však není brán v potaz region *NUTS 2 Praha*.

Tab. 4.3: Srovnání regionů soudržnosti ČR z hlediska výše poskytnuté podpory v rámci OP PI v období 2007-2014

Region soudržnosti	Výše poskytnuté podpory	Procentní podíl
NUTS 2 Střední Čechy	453 278 289,81 EUR	14,17 %
NUTS 2 Jihozápad	259 061 487,96 EUR	8,1 %
NUTS 2 Severozápad	294 486 396,29 EUR	9,2 %
NUTS 2 Severovýchod	490 681 621,52 EUR	15,33 %
NUTS 2 Jihovýchod	700 015 632,93 EUR	21,88 %
NUTS 2 Střední Morava	558 823 806,80 EUR	17,46 %
NUTS 2 Moravskoslezsko	443 422 798,88 EUR	13,86 %
Celkem	3 199 770 034,19 EUR	100%

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj [online]; 2015, vlastní zpracování

Dále je možné z databáze agentury *CzechInvest* vyzorovat právní formy jednotlivých příjemců dotace v rámci OP PI v *NUTS 2 Moravskoslezsko*. Dle databáze k datu 21. 4. 2016 mělo nejvíce příjemců právní formu *společnosti s ručením omezeným* s počtem **1 233** projektů a poté *akciové společnosti* s počtem **311** projektů. V opačném případě bylo nejméně např. u obcí (konkrétně Statutární město Ostrava) a *komanditních společností* s počtem dvou projektů a s počtem jednoho projektu u fyzické osoby.⁹⁸

⁹⁷ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Výroční zpráva Operačního programu Podnikání a inovace za rok 2014* [online]. 2015 [22. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/cz-vz-oppi-2014-5358.pdf>.

⁹⁸ CZECHINVEST [online], ref. 96.

Co se týče **finančního pokroku** OP PI v regionu *NUTS 2 Moravskoslezsko*, tak od začátku programovacího období 2007–2013 do 21. 4. 2016 bylo s žadateli o dotaci se sídlem a realizací projektu v MSK uzavřena Smlouva nebo Rozhodnutí o poskytnutí dotace u 1 849 projektů ve výši **11 367 329 165 Kč**. Z této částky bylo příjemcům dotace k 21. 4. 2016 proplaceno celkem **10 475 602 813 Kč**, což činí téměř 92 %. Přehled finančního pokroku je dále zobrazen v tabulce 4.4.

Tab. 4.4: Finanční pokrok realizace OP PI v regionu NUTS 2 Moravskoslezsko v programovacím období 2007–2013 (stav k 21. 4. 2016)

	Počet	Výše finančních prostředků	Procentní podíl
Projekty s podepsanou Smlouvou či vydaným Rozhodnutím	1 849	11 367 329 Kč	100 %
Proplacené projekty	1849	10 475 602 813 Kč	91,99 %

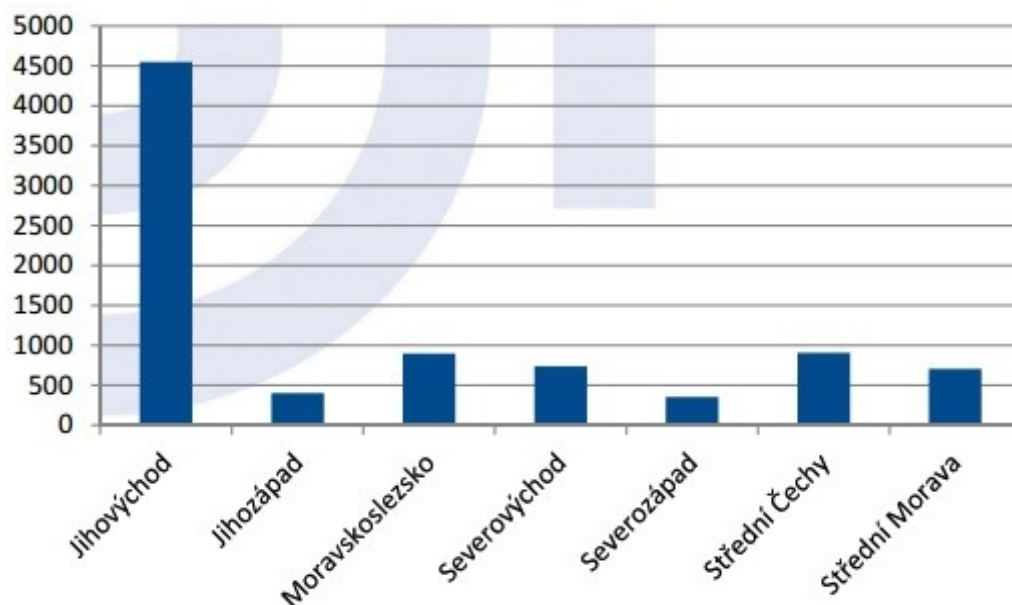
Zdroj: CzechInvest [online], 2016; vlastní zpracování

Věcnému pokroku realizace OP PI v regionu *NUTS 2 Moravskoslezsko*, je věnována následující část podkapitoly. Jsou zde zobrazeny dostupné indikátory, které se vztahují k jednotlivým prioritním osám, a u kterých je možné alespoň z části evaluovat věcný pokrok regionu *NUTS 2 Moravskoslezsko*. Základním zdrojem informací je *Výroční zpráva Operačního programu Podnikání a inovace za rok 2014*.

Prvním dostupným indikátorem je indikátor s názvem *Počet nově vytvořených pracovních míst* v rámci Prioritní osy 2 a programu podpory *ICT a strategické služby*. Celkem bylo v rámci tohoto programu podpory vytvořeno více než **8 000** nových pracovních pozic k 31. 12. 2014. Dle obrázku 4.3 lze vyhodnotit, že nejvíce nových pracovních pozic bylo vytvořeno v regionu *NUTS 2 Jihovýchod* a poté *NUTS 2 Moravskoslezsko*. V opačném případě bylo nejméně pracovních pozic vytvořeno v regionu *NUTS 2 Severozápad*.⁹⁹

⁹⁹ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR [online], ref. 97.

Obr. 4.3: Nově vytvořená pracovní místa v rámci programu podpory ICT a strategické služby podle regionů soudržnosti ČR (stav k 31. 12. 2014)

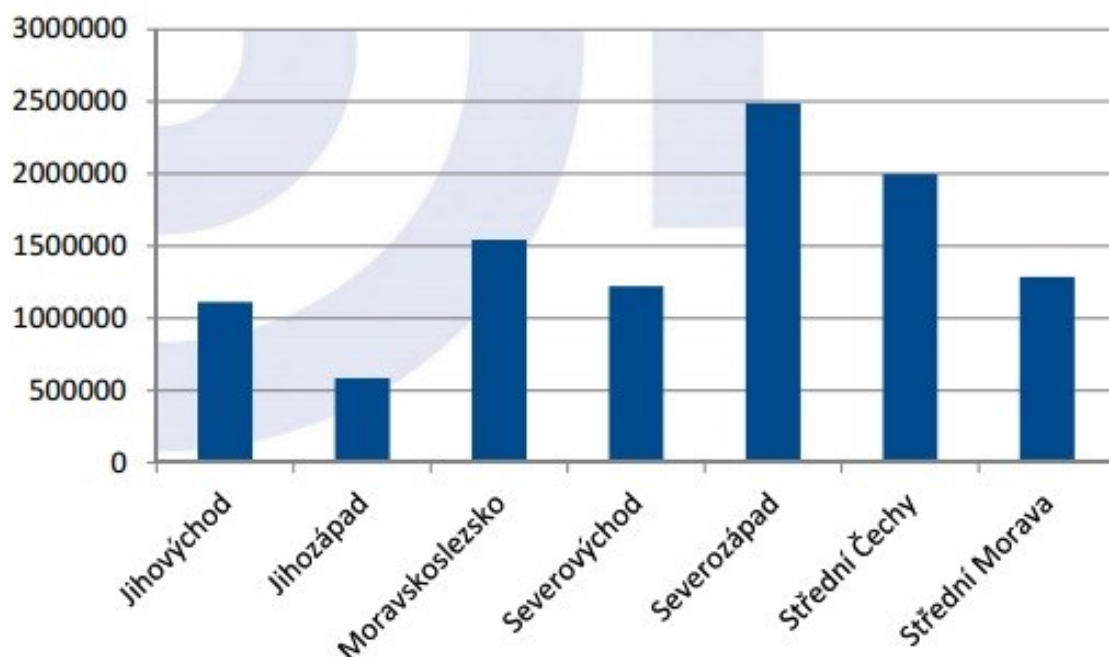

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]; 2015, s. 94

Dalším dostupným indikátorem je *Snížení spotřeby energie* v rámci Prioritní osy 3 a programu podpory *Eko-energie*. Celkově bylo v ČR k 31. 12. 2014 v rámci Prioritní osy 3 podpořeno 711 projektů podporujících MSP. V rámci indikátoru *Snížení spotřeby energie* bylo dosaženo hodnoty **5 799 TJ** (Topná jednotka), což odpovídá 52,7 % cílové hodnoty. Vzhledem k úspěšnosti dalších výzev však lze konstatovat, že program *Eko-energie* směřuje ke splnění svých plánovaných cílů. Celková potenciální hodnota úspory energie a projektů v realizaci již dosahuje 10 383 TJ z plánované hodnoty 11 000. Obrázek 4.4 zobrazuje očekávané úspory energie v jednotlivých regionech soudržnosti ČR.¹⁰⁰ Očekávaná úspora energie v regionu *NUTS 2 Moravskoslezsko* je ve výši **1 500 000 GJ** (Gigajoul).

¹⁰⁰ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR [online], ref. 97.

Obr. 4.4: Rozdělení cílové hodnoty indikátoru Snížení spotřeby energie v jednotlivých regionech soudržnosti ČR (stav k 31. 12. 2014)

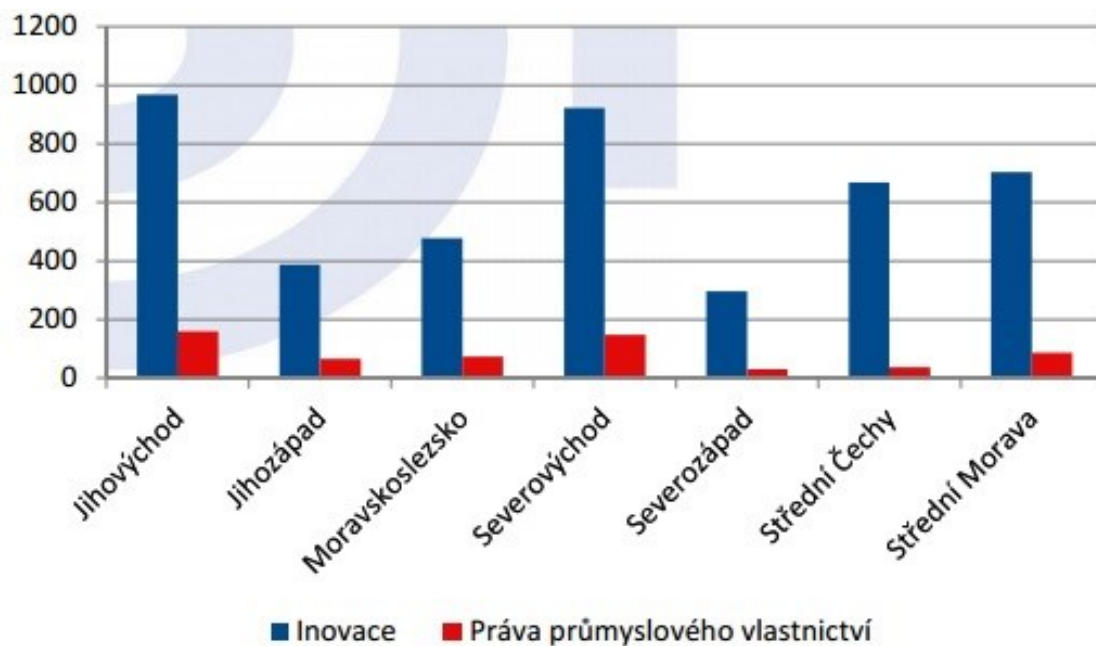
Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR [online]; 2015, s. 104

Další oblastí, ve které je uveden region *NUTS 2 Moravskoslezsko*, je věcný pokrok Prioritní osy 4 v rámci programu *Inovace*. Celkově bylo k 31. 12. 2014 podpořeno **1 423 projektů** v oblasti výzkumu, vývoje, inovací a patentů. Tento počet projektů odpovídá 67,8 % cílové hodnoty do roku 2015, ve kterém lze očekávat dokončení realizací projektů. V rámci programu *Inovace* již bylo zavedeno **2 861** inovací produktů, procesů, organizace a marketingu.¹⁰¹

Z následujícího obrázku 4.5 lze vypožorovat, že nejvyšší počet zavedených inovací, patentů a vynálezů na konci roku 2014 má region *NUTS 2 Jihovýchod*. Co se týče regionu Moravskoslezsko, tak k 31. 12. 2014 měl téměř **500** zavedených inovací, patentů a vynálezů. Tyto inovace přinášejí regionu pozitivní dopady v oblasti konkurenceschopnosti podniků.

¹⁰¹ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR [online], ref. 97.

Obr. 4.5: Hodnoty dokončených projektů v rámci programu podpory Inovace v jednotlivých regionech soudržnosti ČR (stav k 31. 12. 2014)

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR [online]; 2015, s. 115

4.3 Evaluace finančního a věcného pokroku Regionálního operačního programu NUTS 2 Moravskoslezsko

Informace a údaje k evaluaci finančního a věcného pokroku *ROP NUTS 2 Moravskoslezsko* byly čerpány z dokumentu *Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti v programovém období 2007–2013* a z dokumentu *Výroční zpráva o provádění Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko za rok 2014*.

Celkový počet projektových žádostí ve všech prioritních osách k 6. 1. 2016 byl **1 894 žádostí** v hodnotě **36 321,2 mil. Kč**. Z tohoto počtu bylo schváleno celkem **1 084 žádostí** s dotací ve výši **21 356,6 mil. Kč**.¹⁰² Souhrnný přehled stavu žádostí o dotaci je uveden v tabulce 4.5.

¹⁰² MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN KOORDINACE [online], ref. 84.

Tab. 4.5: Žádosti o dotaci v rámci ROP Moravskoslezsko (stav k 6. 1. 2016)

	Počet	Výše finančních prostředků	Procentní podíl
Podané žádosti	1 894	36 321,2 mil. Kč	100 %
Zamítnuté žádosti	810	14 964,6 mil. Kč	42,76 %
Schválené žádosti	1 084	21 356,6 mil. Kč	57,24 %

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Národní orgán koordinace [online], 2015; vlastní zpracování

Co se týče finančního pokroku a stavu žádostí dle jednotlivých prioritních os, tak nejvyšší počet žádostí o dotaci bylo podáno v rámci prioritní osy 2 s názvem *Podpora prosperity regionu*. Počet projektových žádostí k 6. 1. 2016 v rámci této osy byl **741 žádostí** v souhrnné výši **9 465,9 mil. Kč**. V opačném případě bylo nejméně projektových žádostí podáno v rámci prioritní osy 5 s názvem *Technická asistence* a v rámci prioritní osy 1 s názvem *Regionální infrastruktura a dostupnost*. I přesto bylo v rámci prioritní osy 1 proplaceno nejvíce finančních prostředků ve výši **6 577,6 mil. Kč**. Z hlediska proplacených finančních prostředků vzhledem k celkové alokaci ROP Moravskoslezsko v programovém období 2007-2013 je na prvním místě prioritní osa 4 s názvem *Rozvoj venkova* s hodnotou **97,5 %** a poté prioritní osa 3 s názvem *Rozvoj měst* s hodnotou **89,1 %**.¹⁰³ Přehled finančního pokroku ROP Moravskoslezsko je uveden v tabulce 4.6.

Tab. 4.6: Finanční pokrok realizace ROP Moravskoslezsko (stav k 6. 1. 2016)

Prioritní osa	Celková alokace 2007-2013	Podané žádosti		Schválené projekty		Proplacené prostředky příjemcům	
	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	mil. Kč	%
1	8 134,0	231	12 517,2	163	8 703,5	6 275,9	77,2
2	5 133,9	741	9 465,9	491	5 590,6	3 645,3	71,0
3	4 454,4	408	8 702,8	224	4 938,8	3 767,7	84,6
4	1 272,4	490	4 831,1	183	1 387,7	1 240,4	97,5
5	629,8	24	804,3	23	736,0	497,9	79,1
Celkem	19 624,5	1 894	36 321,2	1 084	21 356,6	15 427,3	78,6

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj [online]; 2015; vlastní zpracování

¹⁰³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN KOORDINACE [online], ref. 84.

Věcný pokrok realizace strukturální pomoci EU zachycený pomocí jednotlivých indikátorů prioritních os ROP Moravskoslezsko je uveden v následující části podkapitoly.

V první řadě je uvedeno naplňování indikátorů prioritní osy 1 s názvem *Regionální infrastruktura a dostupnost* se stavem k 3. 3. 2015. Co se týče úspěšnosti plnění indikátorů, tak na prvním místě se umístil indikátor *Počet podpořených projektů na ochranu proti živelným pohromám*, jelikož cílová hodnota 1,00 byla zdvojnásobena na dosaženou hodnotu 2,00. To znamená, že úspěšnost plnění tohoto indikátoru byla **200 %**. Dalšími indikátory, které se naplnily o více než 100 %, byly *Přírůstek počtu obyvatel obcí zapojených do IDS* (**144,7 %**) a *Počet obcí zapojených do IDS* (**123,7 %**). V opačném případě se nejhůře umístil indikátor *Počet upravených regionálních letišť*, který byl naplněn na **0 %**.¹⁰⁴ Souhrnný přehled indikátorů prioritní osy 1 je uveden v tabulce 4.7.

Tab. 4.7: Věcný pokrok realizace strukturální pomoci ROP Moravskoslezsko v rámci prioritní osy 1 (stav k 3. 3. 2015)

Název indikátoru	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Procentní úspěšnost
Počet podpořených projektů na rozvoj dopravy	85	94	110,6 %
Délka nových silnic II. a III. třídy (km)	10	6,48	64,8 %
Délka rekonstruovaných silnic II. a III. třídy (km)	250	187,12	74,8 %
Délka nově vybudovaných cyklostezek (km)	100	69,64	69,64 %
Počet upravených regionálních letišť	1	0	0 %
Počet podpořených projektů na ochranu proti živelným pohromám	1	2	200 %
Počet odbavených cestujících na regionálních letištích – změna počtu v čase v %	200	137,65	68,8 %
Počet nově pořízených ekologických vozidel ve veřejné dopravě	250	220	88 %
Počet obcí zapojených do IDS	240	297	123,7 %
Přírůstek počtu osob přepravených veřejnou dopravou celkem (tis. osob)	300 000	178 806	59,6 %
Přírůstek počtu obyvatel obcí zapojených do IDS	875 538	1 266 992	144,7 %

Zdroj: RR MORAVSKOSLEZSKO [online]; 2015, vlastní zpracování

¹⁰⁴ RR MORAVSKOSLEZSKO. *Výroční zpráva o provádění Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko za rok 2014* [online] 2015 [25. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/4502/>.

V rámci prioritní osy 2 s názvem *Podpora prosperity regionu* došlo k nejvyššímu naplnění indikátoru *Počet podpořených projektů zaměřených na podporu cestovního ruchu* s úspěšností **130,6 %** k 3. 3. 2015. V opačném případě nejhůře naplňovaným byl indikátor *Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) celkem* s úspěšností **31,7 %**. Souhrnný přehled indikátorů v rámci prioritní osy 2 je uveden v tabulce 4.8.

Tab. 4.8: Věcný pokrok realizace strukturální pomoci ROP Moravskoslezsko v rámci prioritní osy 2 (stav k 3. 3. 2015)

Název indikátoru	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Procentní úspěšnost
Počet podpořených projektů zaměřených na udržitelný rozvoj a zvyšující atraktivitu měst a velkoměst – celkem	145	138	95,2 %
Počet podpořených projektů zaměřených na podporu vzdělávání	95	91	95,8 %
Počet podpořených projektů zaměřených na podporu sociálních služeb	42	41	97,6 %
Počet podpořených projektů zaměřených na podporu zdravotnictví	8	6	75 %
Počet podpořených projektů na rozvoj cestovního ruchu	85	111	130,6 %
Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve městech celkem (m ²)	50 000	32 071,54	64,1 %
Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na rozvoj cestovního ruchu	300	166,91	55,6 %
Návštěvníci v regionu – počet přenocování (tis. osob)	2 400	1 962	81,8 %
Počet nově vybudovaných nebo zrekonstruovaných lůžek celkem	1 200	1 066	88,8 %
Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) celkem (ha)	63	19,95	31,7 %

Zdroj: RR MORAVSKOSLEZSKO [online]; 2015, vlastní zpracování

V rámci prioritní osy 3 s názvem *Rozvoj měst* došlo k 3. 3. 2015 k nejefektivnějšímu naplnění indikátoru *Počet podpořených projektů zaměřených na udržitelný rozvoj a zvyšující atraktivitu měst a velkoměst – celkem* s hodnotou úspěšnosti naplnění **197 %**. V pořadí druhým, který překročil hranici naplnění přes 100 %, byl indikátor *Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů zájmové a volnočasové povahy ve městě* s hodnotou **164,3 %**. V opačném případě došlo k nejnižšímu naplnění u indikátoru *Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) ve městech* s hodnotou **82,3 %**. V rámci prioritní osy 3 bylo naplňování indikátorů až na čtyři výjimky velice úspěšné, jelikož hodnoty šesti indikátorů překročili hranici 100 %. Souhrnný přehled je uveden v tabulce 4.9.

Tab. 4.9: Věcný pokrok realizace strukturální pomoci ROP Moravskoslezsko v rámci prioritní osy 3 (stav k 3. 3. 2015)

Název indikátoru	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Procentní úspěšnost
Počet podpořených projektů zaměřených na udržitelný rozvoj a zvyšující atraktivitu měst a velkoměst – celkem	100	197	197 %
Počet podpořených projektů na rozvoj (zvyšující atraktivitu) – vybraných měst	50	48	96 %
Počet podpořených projektů na ostatní města	110	149	135,5 %
Plocha regenerovaného a revitalizovaného území – ve městech (km ²)	0,50	0,70	140 %
Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve městech celkem (m ²)	118 000	132 421,95	112,2 %
Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů určených pro rozvoj vzdělávání (města), (m ²)	60 000	67 919,47	113,2 %
Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů pro služby OVS (města), (m ²)	40 000	37 892,6	94,7 %
Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů pro sociální služby a zdravotní péči (města), (m ²)	2 000	1 755,27	87,8 %
Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů zájmové a volnočasové povahy (města), (m ²)	16 000	26 289,41	164,3 %
Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) ve městech (m ²)	6	4,94	82,3 %

Zdroj: RR MORAVSKOSLEZSKO [online]; 2015, vlastní zpracování

V rámci prioritní osy 4 s názvem *Rozvoj venkova* měl k 3. 3. 2015 nejvyšší úspěšnost naplňování indikátor *Počet podpořených projektů na rozvoj venkova* s hodnotou **180 %**. Nejnižší hodnotu vykazoval indikátor *Plocha regenerovaného a revitalizovaného území ve venkovských oblastech* s hodnotou **106,7 %**. Z toho vyplývá, že všechny dané indikátory vykazovaly vyšší hodnotu než 100 %, tudíž úspěšně naplnily své plánované hodnoty. Souhrnný přehled je uveden v tabulce 4.10.

Tab. 4.10: Věcný pokrok realizace strukturální pomoci ROP Moravskoslezsko v rámci prioritní osy 4 (stav k 3. 3. 2015)

Název indikátoru	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Procentní úspěšnost
Počet podpořených projektů na rozvoj venkovských oblastí	100	180	180 %
Plocha regenerovaného a revitalizovaného území ve venkovských oblastech (ha)	30	31,99	106,7 %
Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve venkovských oblastech celkem (m ²)	50 000	72 287,35	144,6 %

Zdroj: RR MORAVSKOSLEZSKO [online]; 2015, vlastní zpracování

V rámci prioritní osy 5 s názvem *Technická pomoc* došlo k 3. 3. 2015 k naplnění cílových hodnot všech daných indikátorů, tudíž všechny indikátory překročily hranici 100 %. Nejvyšší hodnotu úspěšnosti naplnění **626,9 %** vykazoval indikátor *Počet osob, které se zúčastnily vzdělávacích kurzů celkem*. Souhrnný přehled je uveden v tabulce 4.11.

Tab. 4.11: Věcný pokrok realizace strukturální pomoci ROP Moravskoslezsko v rámci prioritní osy 5 (stav k 3. 3. 2015)

Název indikátoru	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Procentní úspěšnost
Počet podpořených projektů zaměřených na technickou pomoc	10	19	190 %
Realizace evaluačních studií a zpráv celkem	14	39	278,6 %
Počet uskutečněných školení, seminářů, workshopů a konferencí	50	165	330 %
Počet osob, které se zúčastnily vzdělávacích kurzů celkem	1000	6 269	626,9 %

Zdroj: RR MORAVSKOSLEZSKO [online]; 2015, vlastní zpracování

Z evaluace finančního a věcného pokroku vybraných operačních programů vyplývá, že největší zájem o podporu v Moravskoslezském kraji v programovacím období 2007–2013 byl prostřednictvím OP PI, v rámci kterého bylo podáno celkem 3 572 žádostí a schváleno bylo **1 849 žádostí** ve výši **10 475 602 813 Kč**. V rámci ROP NUTS 2 Moravskoslezsko bylo podáno 1 894 žádostí a schválených bylo **1 084 žádostí** ve výši **21 356,6 mil. Kč**. Z toho dále vyplývá, že i přes nižší počet schválených projektů v rámci ROP NUTS 2 Moravskoslezsko byl objem poskytnutých finančních prostředků až dvojnásobně vyšší než u OP PI.

5 Závěr

Sektor malého a středního podnikání je důležitou součástí každého státu, jelikož ve vyspělých tržních ekonomikách zastávají nejen ekonomickou, ale i politickou a stabilizační roli. V současnosti sektor malého a středního podnikání Evropské unii dominuje, což vysvětluje i fakt, že představuje 99 % všech podniků. Lze konstatovat, že tato dominance je způsobena především silnými stránkami malého a středního podnikání, ke kterým patří zejména jednoduchá struktura organizace, schopnost rychleji reagovat na změny trhu a požadavky zákazníků, méně náročná administrativa a blízký vztah se zákazníky. Co se týče slabých a negativních stránek malého a středního podnikání, tak se jedná zejména o náročnost v přístupu ke kapitálu, nedostatečné zkušenosti či know-how a nižší výdaje na vědu, výzkum a inovace. Z důvodu těchto slabých stránek se Evropská unie snaží podporovat sektor malého a středního podnikání ze strukturálních fondů. Pozitivní výsledky podpory vycházejí především z kvalitní a odborné přípravy programových dokumentů a realizovaných projektů.

Cílem bakalářské práce bylo představení teoretických východisek podpory malého a středního podnikání a projektového řízení v kontextu politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie v regionu Moravskoslezsko. V praktické části se jednalo o analýzu a evaluaci využití dotačních titulů Operační program Podnikání a inovace a Regionální operační program NUTS 2 Moravskoslezsko. Hodnocen byl především finanční a věcný pokrok realizace strukturální pomoci v rámci daných operačních programech. Vzhledem k obsahu a zaměření bakalářské práce je možné konstatovat, že daný cíl byl splněn.

Na základě evaluace vybraných operačních programů uvedené v praktické části čtvrté kapitoly bakalářské práce se potvrdilo, že největší zájem o podporu v Moravskoslezském kraji v programovacím období 2007–2013 byl prostřednictvím Operačního programu Podnikání a inovace, v rámci kterého bylo podáno 3 572 žádostí a schváleno bylo 1 849 žádostí. V rámci Regionálního operačního programu NUTS 2 Moravskoslezsko bylo podáno 1 894 žádostí a schválených bylo 1 084 žádostí.

Z bakalářské práce vyplývá, že podpora Evropské unie malých a středních podniků představuje významnou roli. Především díky finančním prostředkům plynoucích ze strukturálních fondů Evropské unie, lze v České republice posilovat konkurenceschopnost, rozvoj inovací a sektor malého a středního podnikání, který lze považovat za hnací sílu ekonomického růstu a tvorby nových pracovních míst.

Seznam použité literatury

Knihy

1. DOLEŽAL, J., J. KRÁTKÝ a O. CINGL. *5 kroků k úspěšnému projektu. 22 šablon klíčových dokumentů a 3 kompletní reálné projekty*. Praha: Grada, 2013. 192 s. ISBN 978-80-247-4631-9.
2. DOLEŽAL, J., P. MÁCHAL a B. LACKO. *Projektový management podle IPMA*. 2. vyd. Praha: Grada, 2012. 528 s. ISBN 978-80-247-4275-5.
3. EVROPSKÁ KOMISE. *Evropská charta pro malé podniky. Schválena členskými státy na zasedání Evropské rady ve Feiře 19. - 20. června 2000*. Lucemburk: EUR-OP, 2004. 20 s. ISBN 92-894-7608-7.
4. MÁCHAL, P., M. KOPEČKOVÁ a R. PRESOVÁ. *Světové standardy projektového řízení: pro malé a střední firmy. IPMA, PMI, PRINCE2*. Praha: Grada, 2015. 144 s. ISBN 978-80-247-5321-8.
5. MANDYSOVÁ, Ivana. *Podpora podnikání v České republice a v Evropské unii*. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, 2009. 174 s. ISBN 978-80-7395-220-4.
6. SRPOVÁ, Jitka a Václav ŘEHOŘ. *Základy podnikání: teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada, 2010. 432 s. ISBN 978-80-247-3339-5.
7. SVOZILOVÁ, Alena. *Projektový management*. 2. vyd. Praha: Grada, 2011. 392 s. ISBN 978-80-247-3611-2.
8. VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ. *Podnikání malé a střední firmy*. 3. vyd. Praha: Grada, 2012. 332 s. ISBN 978-80-247-4520-6.
9. VOJÍK, Vladimír. *Specifika podnikání malých a středních podniků v tuzemsku a zahraničí*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-534-2.
10. VOJÍK, Vladimír. *Podnikání malých a středních podniků na jednotném trhu EU*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. 264 s. ISBN 978-80-7357-467-3.
11. VOJÍK, Vladimír. *Vybrané kapitoly z managementu malých a středních podniků I*. 2. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Oeconomica, 2007. 298 s. ISBN 978-80-245-1248-8.

Elektronické dokumenty

12. BARTOŠOVÁ, Hana a Jan BARTOŠ. *Projektový management*. [online]. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011 [8. 3. 2016]. Dostupné z: http://files.vsrr.webnode.cz/200000020-5b25a5c1fc/Projektov%C3%BD%20management_OPPA_2012_Barto%C5%A1ov%C3%A1%20a%20kol..pdf.
13. EUROPEAN COMMISSION. *Communication from The Commission to The Council, The European Parliament, The European Economic and Social Committee and The Committee of the Regions. „Think Small First“, A „Small Business Act“ for Europe* [online]. EC, 2008 [29. 2. 2016]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008DC0394&from=CS>.
14. LELKOVÁ, Petra. *Možnosti využití podpory malého a středního podnikání v Regionálních operačních programech ČR v programovacím období 2007-2013* [online]. Diplomová práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra evropské integrace, 2011 [26. 2. 2016]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/85112>.
15. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Integrovaný regionální operační program pro období 2014-2020* [online]. MMR ČR, 2014 [4. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/3652/>.
16. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN PRO KOORDINACI. *Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti v programovém období 2007 – 2013. IV. čtvrtletí 2015* [online]. MMR ČR, 2015 [15. 4. 2016]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e42150fd-4393-4930-b009-c62d071722dd/CMZ_2015_IVQ_elektronicka.pdf.
17. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR – NÁRODNÍ ORGÁN PRO KOORDINACI. *Zásady tvorby a používání indikátorů v programovém období 2014–2020* [online]. MMR ČR, 2014 [cit. 21. 4. 2016]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/778fb5a4-c6ef-4d41-8575-b10ded1da237/MP-Indikatoru-2014-2020_FIN.pdf.
18. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Operační program Podnikání a inovace* [online]. MPO, 2007 [31. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/text-oppi-34.pdf>.

19. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014-2020* [online]. MPO, 2014 [4. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.opik.cz/files/opik-text-operacniho-programu.pdf>.
20. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Výroční zpráva Operačního programu Podnikání a inovace za rok 2014* [online]. MPO, 2015 [22. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/cz-vz-oppi-2014-5358.pdf>.
21. RR MORAVSKOSLEZSKO. *Výroční zpráva o provádění Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko za rok 2014* [online]. 2015 [25. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/4502/>

Webové stránky

22. CZECHINVEST. COSME 2014 – 2020. *Czechinvest.org* [online]. 2016a [3. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/cosme-2014-2020>.
23. CZECHINVEST. Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. *Czechinvest.org* [online]. 2016b [4. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/opik-cz>.
24. CZECHINVEST. eAccount. *Czechinvest.org* [online]. 2016c [22. 4. 2016]. Dostupné z: <http://eaccount.czechinvest.org/Statistiky/StatistikaCerpaniDotaci.aspx>
25. CZECHTRADE. Koncepce podpory MSP 2014 – 2020. *Businessinfo.cz* [online]. 2016a [4. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/koncepce-politiky-msp-2014-2020-27913.html>.
26. CZECHTRADE. Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. *Businessinfo.cz* [online]. 2016b [4. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/operacni-program-podnikani-a-inovace-pro-konkurenceschopnost-63499.html>.
27. CZECHTRADE. ROP Moravskoslezsko. *Businessinfo.cz* [online]. 2016c [31. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/dotace-a-financovani/zdroje-financovani-z-eu/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/regionalni-operacni-programy-rop/rop-moravskoslezsko.html>.
28. EUROSKOP. Regionální politika 2014 – 2020. *Euroskop.cz* [online]. 2016 [29. 3. 2016]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>.
29. EVROPSKÁ KOMISE. Evropský sociální fond. *Europa.eu* [online]. 2016a [2. 3. 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/social-fund/.

30. EVROPSKÁ KOMISE. Konkurenceschopnost MSP. *Europa.eu* [online]. 2016b [26. 2. 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/themes/sme-competitiveness/.
31. EVROPSKÁ KOMISE. Hlavní investiční politika EU. *Europa.eu* [online]. 2016c [1. 3. 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/what/investment-policy/.
32. EVROPSKÁ KOMISE. Témata. *Europa.eu* [online]. 2016d [1. 3. 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/themes/.
33. EVROPSKÁ KOMISE. Zvláštní nástroje podpory. *Europa.eu* [online]. 2016e [3. 3. 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/special-support-instruments/.
34. EVROPSKÁ UNIE. Evropská investiční banka (EIB). *Europa.eu* [online]. 2016a [3. 3. 2016]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eib/index_cs.htm.
35. EVROPSKÁ UNIE. Podniky. *Europa.eu* [online]. 2016b [26. 2. 2016]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/enter/index_cs.htm.
36. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Informace o фондеch. *Dotaceeu.cz* [online]. 2016a [1. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>.
37. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Integrovaný regionální operační program. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016b [4. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Integrovani-regionalni-operacni-program>.
38. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační programy 2007 – 2013. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016c [30. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>.
39. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační programy 2014-2020. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016d [30. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>.
40. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Programové období 2007 - 2013. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016e [29. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>.
41. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Regiony regionální politiky. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016f [27. 3. 2016]. Dostupné z:

<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>.

42. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Monitorování finančního pokroku. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016g [15. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci/Monitorovani/Monitorovani-financniho-pokroku>.
43. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Monitorování věcného pokroku. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016h [16. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci/Monitorovani/Monitorovani-vecneho-pokroku>

Seznam zkratk

APMG	APM Group Limited
CEBRE	Česká podnikatelská reprezentace při EU
CF	Cohesion Fund Fond soudržnosti
CIP	Community Initiative Programme Program iniciativy Společenství
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČR	Česká republika
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EIB	European Investment Bank Evropská investiční banka
EIF	European Investment Fund Evropský investiční fond
EMFF	European Maritime and Fisheries Fund Evropský námořní a rybářský fond
ERDF	European Regional Development Fund Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	European Social Fund Evropský sociální fond
ESIF	European Structural and Investment Funds Evropské strukturální a investiční fondy
EU	European Union Evropská unie

HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
HSS EU	Politika hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie
ICT	Information and Communication Technologies Informační a komunikační technologie
IDS	Integrovaný dopravní systém
IROP	Integrovaný regionální operační program
LAU	Local Administrative Unit Lokální administrativní jednotka
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSK	Moravskoslezský kraj
MSP	Malé a střední podniky
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenclature of Territorial Units for Statistics Nomenklatura územních statistických jednotek
OBS	Organizational Breakdown Structure Organizační struktura projektu
OGC	Office of Government Commerce Nezávislý úřad britského Ministerstva financí
OP	Operační program
OP PI	Operační program Podnikání a inovace
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

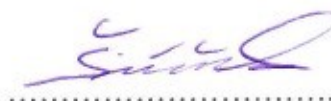
PCO	Platební a certifikační orgán
PMBOK	Project Management Body of Knowledge Kmen znalostí projektového řízení
PMI	Project Management Institute Institut projektového řízení
PRINCE 2	Projects in Controlled Enviroments
RAM	Responsibility Assignment Matrix Matice odpovědnosti
ROP MS	Regionální operační program Moravskoslezsko
ŘO	Řídící orgán
SBA	The Small Business Act for Europe
TJ	Topná jednotka
WBS	Work Breakdown Structure Struktura členění prací
ZS	Zprostředkující subjekt

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO; - bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě 6. května 2016

Patrik Šimíček

Seznam příloh

Příloha č. 1: Struktura OP PI v programovacím období 2007–2013

Příloha č. 2: Struktura OP PIK v programovém období 2014–2020

Příloha č. 3: Souhrnný přehled údajů o projektech podle jednotlivých OP a fondů ČR
(stav k 6. 1. 2016)

Příloha č. 4: Souhrnný přehled projektových indikátorů ČR v programovacím období
2007–2013 (stav k 6. 1. 2016)

